

10
OKTOBER

LETO IV.
1933

Pijena in dom

Priložen je I. del mehko vezane knjige Uptona Sinclaira: Alkohol
Ista knjiga, trije deli v platno vezani, se priloži prihodnji številki
Knjiga A. Podgornik, Za pridne roke: Pletenje in krpanje je priložena

Jesenska sezija prihaja . . .

Obetajo se nam lepi dnevi. Zato potrebujete nove obleke. Izberite si iz naše velike zaloge zase in za svojo družino jesenske obleke, plašče, površnike, kostume. Blago naših izdelkov je iz prvovrstnih tvornic, fazona po slovitih pariških modelih, izdelava brezhibna, cena brez konkurence.

DRAGO GORUP & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

Kakor božajoč okvir okrog dragocene slike je praktičen in lep dežnik.

Seveda samo, če je prvovrstno blago, s katerim Vam postreže tvrdka

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Na drobno! Mestni trg 15. Na debelo!
Ustanovljena leta 1839.

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave
Vam oskrbi,
od preprostih
do najfinejših,

Knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/II.

„CENTIFOLIA“
PARFUMERIJA
ZAGREB, JURIŠIČEVA ULICA 8.

SKRIVNOST MOJE MLADOSTNE LEPOTE.

Nova koža na obrazu. Če uporabljate 10 do 14 dni epohalni medicinski biološki preparat za lupljenje kože **Astrigent special Venus**, se Vam obraz pomladi. Izginejo za vselej vse gube, madeži, mozolji, pege ter mastna in raskava koža. Lica postanejo nežna, sveža in mehka kakor pri majhnem detetu. Garnitura Din 92.—.

Creme de Citrone. S čudovito nitrostjo očisti polt vseh napak. Osvežuje in oživilja velo kožo in jo dela elastično in nežno. Edina krema, ki je hkrati dnevna in nočna krema. Večji lonček Din 65.—, srednji lonček Din 18.—.

Gold Cream „Violette“ pour le jour, najidealnejša francoska suha dnevna krema. Naredi polt temnorjavo, ljubko in nežno. Če jo redno

uporabljate, izginejo vse nečistosti, obraz pa postane mladosten, svež in mlakaven do pozne starosti. Potrebna vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminco za zabave, ples in za promenado. Večji lonček Din 65.—, srednji Din 18.—.

Gold Cream „Violette“ pour la nuit, originalna radioaktivna mastna nočna krema, ki prodira v vse znojnice in s tem varuje in z vsakim dnem bolj pomlaja obraz. Odpravlja čudovito hitro grbance in gube pod očmi in na senclih, pa bi zato morala biti na toaletni mizici moderne dame. Večji lonček Din 85.—, srednji lonček Din 20.—.

Lait de Beauté „Violette“ za odpravljanje znojnic. Krepi mišice in je najboljšo sredstvo za perfektno čiščenje obraza. Din 65.—, srednji stekleničica Din 15.—.

Zahtevajte brezplačne ilustrirane esnike

GOSPODINJE!

PRAVA DOMAČA JED LE S PRAVIM DOMAČIM IZDELKOM.

Dr. Cruta in Dr. Oetkerja
Bactamid
(nadomestek za jajca)
od Dr. Cruta in Dr. Oetkerja
nadalje moči za rhaenje testa in beru
seje; notera kosa teja praha vsebuje mo-
barve cene razvijajo kakor tudi moč rae-
boljaka.
Bactamid se kretno doda vashi močnati
in pivca, posebni izdelki, sljickom,
somon, krpisan, smokom, buharljunom, k
dom, marmeladom in krikoma toso id. r
so dobi lepno oblika in je lahko prehr!

OETKER-JEVA SVETLA GLAVA
Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUNAVANJE
za gospodinja.
Vsebins teja zavojčka uporabljena po
soprotstavljeno navodila, da 5 kg vkuha-
nega soda, želat, marmelade, sad-
nega sokovja, kumarom in sljickom
stalnost in zabranj njih kvarjenje po
vrasnobi ter klesajo.

JUGOSLOVANSKA TVORNICA

D. A. OETKERJA

Nadalje proizvajamo še:

pudinge

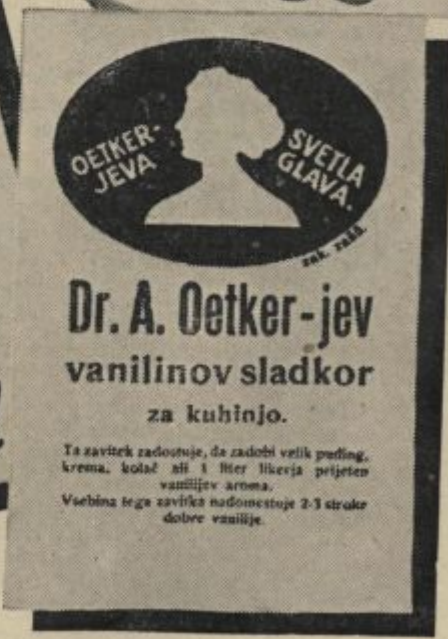
kreme

šartlje

itd.

OETKER-JEVA SVETLA GLAVA
Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši
Zakonito zaščiten pod
imenom
Backin

OETKER-JEVA SVETLA GLAVA
Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.
Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding,
krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten
vanilijev aroma.
Vsebins teja zavirka nadomestuje 2-3 stroke
dobre vanilije.

Z NIVEA

na izlete!

Zakaj sveži zrak kolikor toliko pogubno deluje na Vašo kožo ob vsakem vremenu. Zlasti koža, ki je ne zakriva obleka, tada postane razpokla in raskava. Natrite zato kožo, preden greste z doma in, če je treba, tudi spotoma dobro z NIVEA-CREME. Potem Vam bo ostala gladka in voljna in bo dobila zdravo rjavo barvo sportnika in izletnika.

Samo NIVEA-CREME in NIVEA-OLJE imata v sebi koži sorodni in kožo negujoči eucerit, in to ju dela nenadomestljiva in neposnemljiva.

NIVEA je poceni: Creme Din 3.50, 6.—, 12.—, 25.—.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Mož ali hči. Vaši hčerki ne bo prav nič škodovalo, če jo pošljete za nekaj mesecev v dober penzionat. Tam bo spoznala, kako lepo je vendar doma pri mami, in uvidela, da Vam je delala krivico.

Ničemurnost. Odgovor I. Tu ne bo težko pomagati. Ne dajte ji denarja! Brez denarja ni ne šminke in ne pudra, in konec bo Vaših skrbi! A. B.

Odgovor II. Z očitki in s tarnanjem ne dosežete nič. Govorite resno z dekletom ter ji razložite in utemeljite svoje mišljenja. Mogoče je tudi, da je to njeno navdušenje za šminke in puder le prehodnega značaja. Morda bo kmalu sama uvidela, da je mlado dekle najprikupnejše prav zaradi svoje naravne mladostne svežosti.

Odgovor III. Izkušajte hčerko prepričati, da je pretirano nališpano dekle prav tako smešno, kakor vzbuja gnus prav zanemarjeno dekle. Tudi tu velja: srednja pot — zlata pot.

Nesrečna ljubezen. Odgovor I. Moja misel je, da boljše storite, ako s svojim možem ne govorite. Večina mož take stvari vse drugače pojmuje kakor me žene. In utegnil bi s kakšno, čeprav ne slabo mišljeno opazko Vam ali dekletu več škodovati kakor koristiti. Tudi Vi morate dobro premisliti, preden z dekletom govorite. Bodite z njo prijazni in ljubeznivi in jo izkušajte odvrniti od teh misli. Zaposlite jo s čimerkoli, prinesite ji knjig in ji kolikor mogoče pogosto prepuščajte otroke. Otroci v svoji razigrani živahnosti bodo prav gotovo najboljšo razvedrilo zanjo. In ob pogledu nanje bo najprej spoznala, da mora zatreti čuvstvo, ki bi utegnilo zatemniti njih mlado srečo.

Odgovor II. Preskrbite dekletu drugo službo. Če ji boste dobili kaj dobrega, bo dekle kmalu pozabilo na svojo prvo dekliško bolezen.

Tašča. Te dni se bom poročila. Moj zaročenec pa skrbi tudi za svojo mater. Ker nima dovolj dohodkov, da bi mati živela zase, midva pa zase, jo namerava vzeti v najino stanovanje. Jaz pa sem že toliko slabega slišala o sporih med taščami in snahami.

Ali naj privolim v to, da živimo vsi trije pod eno streho? L. G.

Sirov hišni gospodar. Med gospodarjevim in mojim sinom je nastal majhen pretep, kar med otroki ni nič posebnega. Hišni gospodar je pa nato tako pretepel mojega otroka, da je imel po rokah in hrbtu krvave podplutbe. Potem mi je vdrl v zaklenjeno stanovanje in zmetal moje borno pohištvo na cesto ter mi s tem napravil občutno škodo. Ker sem vdova in si ne vem pomagati, mi svetujte, kako pridem do odškodnine.

F. B.

Odgovor. Če je vse tako, kakor pišete, potem stopite na sodišče in dajte vse to, kar ste nam pisali, na zapisnik. Državno tožilstvo bo potem vse potrebno ukrenilo. Vi pa prijavite svoje zahteve kot zasebna udeleženka. Če bo potrebna civilna tožba, pojdite na občino po ubožno izpričevalo. S tem pojdite na sodišče in zaprosite za pravico revnih, nakar Vam sodišče določi ex offo odvetnika.

Dediščina. Moj mož je uradnik. Njegovi dohodki ne zadostujejo za preskrbo številne družine. Te dni pa dobim izplačano dediščino v znesku 30.000 dinarjev.

Sorodnik mojega moža me sili, naj bi pristopila kot družabnica k njegovemu pečarskemu podjetju in mi obeta precejšen letni dobiček. Kaj mi Vi svetujete?

A. P.

Nezakonski otrok. Poročena sem šest let. Imam štiri otroke. Dohodki so taki, da komaj živimo.

Moj mož se je pa pred dvema letoma izpozabil in imel z neko mladostno prijateljico, ki je pred mesecem dni umrla, otroka. Ta greh sem mu že takrat odpustila. Sedaj pa želi, da vzamem še tega otroka k sebi, ko še sami komaj živimo. Na eni strani se mi otrok smili, na drugi strani me bo pa vedno spominjal na možev greh. Saj veste, kako taka reč grize.

Kaj naj storim, da bo prav? Žena v stiski.

Josipina R. B. Belo emajlirana kopanja, ki jo vedno, kadar se kdo kopa v njej, dobro pomijem s krtačo in milom, je navzlic temu postala rumenkasta. Ali je zoper to kakšen pomoček?

Odgovor. Tako kopanja najlepše osnažite z mehko krtačo, mazljivim milom in mlačno salmiakovo vodo, in sicer takoj, ko ste izpustili vodo. Dobro je tudi, če izdrnete kopanje s krpo, ki ste jo namočili v petroleju, in jo izplaknete z mlačno vodo.

M. v K. g. Kako se da odpraviti madež z nagrobnega spomenika, ki je iz marmorja?

Odgovor. Edini pomoček za to je, da kamnosek nagrobni kamen obrusi. Pri tem seveda izgine napis in ga je treba nanovo vklesati.

Brinetke pozor!

Vendar enkrat odgovor na vprašanje: Kako negujem kostanjeve lase? Idealni odgovor: Če si redno umivate lase z novim Brunetaflor Shampooom. Učinkuje naravno in edinstveno zaradi hequila, ki ga ima v sebi. Kostanjasta barva, temni ton sta s tem neverjetno poudarjena. Lasje dobe krasen blesk in čudovit lesk. Nenevadno lepo se kodrajo.

Zajamčeno brez
sode in kemičnih
barvil

ELIDA SPECIAL SHAMPOO BRUNETAFLOR

Ana M. iz Ptuja. Kako osnažimo pleteno opravo?

Odgovor. V mlačni vodi raztopimo nekaj žlic ščavne soli (Pozor! Strup!) in prav toliko temeljne krede. S to mešanico dobro izkrtačimo opravo in jo nato izplaknemo z vodo, ki smo ji primešali nekoliko kisa. Oprava bo kakor nova.

Silva R., Split. S čim se očisti krtača za parketna tla?

Odgovor. Najprej pobremo s starim glavnikom največjo nesnago iz krtače, nakar jo denemo v mlačno vodo, v katero smo kanili nekoliko salmiaka. Tekočine sme biti v posodi samo toliko, da so ščetine v tekočini. Čez nekaj časa postane tekočina temna, ker se je maščoba in nesnaga odvajala. To ponovimo nekolikokrat in posušimo nazadnje krtačo na zraku in solncu.

Fr. K., D.L. Imam v hiši lansko leto nove hrastove stopnice, v katere je prišlo — ne vem, kako — nekaj mastnih madežev, ki jih nikakor ne morem odpraviti.

Odgovor. Poizkusite z oksalno kislino (strup!), ki jo dobite v drogeriji. Raztopite oksalno kislino v vodi, izdrgnite s tem stopnice in jih izplaknite z vodo. Ko bi pa tudi to ne pomagalo, je znamenje, da se je mastni madež precej globoko vlezal v les. Tedaj je treba stopnice pomiti z vročo milnico, pooblati, dobro namazati z voščilom in izdrgniti.

Kako odpraviš vodne madeže s politur.

Vodne madeže spraviš iz poliranih predmetov, če jih drgneš s krpo, ki jo pomakaš v petrolej, v katerega si natresla precej soli. Drgni pa tako, da boš delala z roko kolobarje.

Kako vzamemo mastne madeže iz papirja.

Zmešaj dobro magnezijo z bencolom, da bo precej gosto, deni nekaj te zmesi na madež, potem pa položi na to pivnik in nanj kakšen težji predmet. Ko se magnezija posuši, vzemi čopič in jo previdno zbriši s papirja. Odpraviti pa se dá tak madež tudi tako, da nanj položiš košček debelejšega pivnika in ga gladiš z vročim likalom vse tako dolgo, dokler pivnik popolnoma ne popije maščobe.

Kako se dajo moški klobučinasti klobuki razširiti.

Nov moški klobučinasti klobuk razširimo, če je premajhen, na ta način, da ga držimo tam, kjer je preozek, z obema rokama nad paro in ga hkrati raztezamo.

Kako napravimo prevleke na dežnikih bolj goste.

Dežnike, ki puščajo, pa nimajo še prevelikih luknjic, popravimo za dalje časa na tale način: v 30 delov bencina denemo 1 del trdega parafina in tresemo tako dolgo, da se parafin popolnoma raztopi. Potem razpne mo dežnik, pomočimo gobico v tekočino in namažemo z njo prevleko. Dežnik pustimo razpet, dokler se ne posuši. Tudi nahrbtnike, dežne plašče in markize popravimo na ta način.

Če se okna in vrata težko odpirajo.

Okna in vrata, ki se ne dajo lahko odpirati, namaži tam, kjer se zatikajo, s kredo, ki ji primešaš malo mila. Če to ne pomaga, jih je treba seveda poskobljati.

S čim se dá ogledalo lepo očistiti.

Ogledalo se zopet sveti, če ga zbrišemo s stolčeno kreda, ki ji prilijemo nekoliko alkohola. S to zmesjo se dajo odpraviti celo starejši slepi madeži.

Kaj nam pišejo naročnice

o uganki „Ljubezen gre skozi želodec“.

Gospa R. iz Maribora pravi v svojem pismu:

Tudi ko bi ne dobila nobene nagrade, bi takšne šaljive uganke vendar rada večkrat reševala. Kako smo se smejali tej srečni domisljici! Zadeva pa ima še vzgojno ozadje, ker je res, da so nekatera dekleta sicer zelo učena, pa ne znajo niti žgancev skuhati.

Zato nam le še dajte takih ugank. Človeku dobro dé, če se po dnevnem delu malo nasmeje.

Gospa M. B. iz K. piše:

Vse dni mi po glavi rojijo Vaše nagrade. Že izza mladih let si tako želim, da bi videla Benetke. Nikjer še nisem bila. Samo Ljubljano sem dvakrat obiskala. Sedaj, ko sem stara 62 let, pa bi res rada videla morje in te ljube Benetke.

Vem, da mi Vi ne morete pomagati, ker bodo nagrade izžrebane. Toda če me že ta sreča ne bo doletela, pa mi vsaj pošljite kakšno knjigo, kjer so opisane Benetke in morje.

Gospodična K. P. od Sv. L. pravi:

Lansko leto je dobila dragoceno nagrado, krasno spalnico, rečna služkinja Dakskoblerjeva. Privoščila sem ji jo iz vsega srca, privoščila bi jo pa tudi sebi, ker sem rečna kakor cerkvena miš. Moje želje letos ne segajo tako visoko. Karkoli bom dobila, vsega bom vesela. Saj sem pa tudi zaslužila. Celu uro sem se mučila, preden sem poiskala k vsaki sliki pravo besedilo. Kar težko bom čakala žrebanja.

Pismo študentke C. Š. iz Z.:

Tu pošiljam pravilno sestavljeno uganko. Sicer Vam moram povedati, da mi Vaša primera z inženirko Vero ni všeč. Lahko bi poiskali kakšen drug poklic. Jaz tudi študiram, pa Vam na uho povem, da sem z doma vajena vseh gospodinjskih del, pa tudi kuhati znam. Sicer

ZDRAVJE IN LEPOTO

dosežete, če dodaste vodi za kopanje katero od preizkušenih

ISLA-SOLI ZA KOPANJE.

Zlasti priporočamo:

ISLA CHYPRE BADESALZ

ISLA KONIFEREN BADESALZ.

Pazite na ime «PARACELUS».

**SOLIDNA POSTREŽBA
A NIZKE CENE
LEPA LINIJA KROJEV
O S E B N O
NASVETOVANJE**

**VELIKA IZBERA
EDINSTVENI KROJI
RAFINIRAN OKUS
ATELJE BREZHIBEN**

**SALON
VERA**

**NEBOTIČNIK
6. NADSTROPJE**

TELEFON ŠTEV. 24-63

Brezplačni lift na razpolago

Poznate to plavolasko?

Tako sprašujejo moški, kjer se pojavijo. S svojimi prekrasnimi svetloplavimi lasmi očara vso svojo okolico. To je njen uspeh, istočasno pa tudi uspeh specialnega šampona S. Y. S ki varuje lase pred nelepim potemnevanjem in naredi potemnele lase in lasce brez sijaja s otle in svilenostjo mehke. Že prvi poskus Vas bo o tem prepričal! Oprema za enkratno uporabo Din 6—, a za trikratno Din 12—. Dobi se povsod.

pa je uganka zaradi bohoričice in imenitnih Subičevih slik tako zanimiva, da Vam «inženirko» rada odpustim.

In taka pisma spremljajo rešitve ugank dan za dnem, kar potrjuje, da je veliko zanimanje za uganko, še več pa za nagrade.

Nekaj naročnic je nalepilo na pisma premalo znamk in smo morali zanja plačati dvojno poštnino. Prosimo za povračilo teh stroškov.

Tiste, ki rešitve še niso odposlale, naj dajo pismo stehitati, da ne bo upravi treba plačevati poštnih glob.

Ne pozabite na plačilo naročnine. Med letom ste že dobili sedem položnic. Če ste jih založili, dobite položnico pri poštnem uradu. Na položnico zapišite «žena in dom», Ljubljana, štev. 15.490.

Najhujši škodljivec človeštva

Menda ni hujšega škodljivca v človeški družbi kakor je nesrečni alkohol. Zlasti med našim narodom je že povzročil neizmerno gorja; brez pretiravanja lahko trdimo, da je zahteval več žrtev kakor vse vojne in nesreče skupaj.

V čem je njegova strašna moč? V tem, da človeka uniči telesno in duševno. In njegova privlačnost. V tem, da je njegovo zauživanje prijetno — vsaj na videz. Toda človek, ki se mu preveč vda, je izgubljen. Oslabi mu voljo, da se ga ne more več odvaditi. Pijanec je slabotna kreatura, brez pravega ponosa, brez pravega duševnega zdravja.

Kadar je pijan, je junak. Toda kakšen junak! Kronike sodišč so priča vseh junaštev, gostilniških pretepop, ki so se žal že tolikokrat končali z nožem in smrtjo. Veliko večino krvavih pretepop in ubojev je zakrivil alkohol.

Koliko pa ostane skritega! Koliko žalostnih tragedij se dogaja po družinah, kjer je oče ali sin pijanec! Vsa hiša trpi tam zaradi nasilnosti pijanca, in to trpljenje je strašno. Pozna in razume ga samo tisti, ki ga je moral sam preizkusiti. Koliko prejoka pijančeva žena! Koliko hudega prežive njegovi otroci...

In kakšni so ti otroci? Poglejte jim v obraz. Ni na njih ne rdečice ne zdravja. Slabotni so, za vsako bolezen dovzetni. To je žalostna dediščina, ki jim jo je pustil oče — pijanec.

Boj proti alkoholu je težak. Neizmerno težak. To se je zlasti videlo v Ameriki, kjer so strogo prepovedali točneje alkoholnih pijač. Kakšne so bile posledice, pač do-

Jessen

— 1933

Moda

prinaša nešteto
varijacij. Ogleđ naše izbere
Vam pove vse.

Manufaktura

Souvan

LJUBLJANA
MESTNI TRG 24.

bro veste. Prepoved so morali zdaj preklicati, ker so dognali, da so popili ljudje med njo več kakor prej.

Prav te čase, ko so v Ameriki uvedli zakon o prepovedi točenja pijač, popisuje roman Upton Sinclaira «Alkohol», ki ga je kot letošnje zadnje delo izdala založba Evalit. Ta knjiga je pretresljiva slika današnjih dni, ko gospodari alkohol še huje kakor kdaj prej. Kaže nam propadanje družine, kjer gospodari alkohol.

S čudovito vernostjo in resničnostjo nam popisuje življenje glavne junakinje, mlade Maje, ki hoče rešiti dom propada. Kako se od ranih let trudi, da bi odvadila očeta-pijanca alkohola. Ves svoj čas žrtvuje, da bi ga zaposlila, noben opravke ji ni prenizek, da bi očeta odvrnila od vina. Toda njen boj je zaman. Konča ga tragična očetova smrt.

In medtem je dorasel tudi že njen brat-pesnik. Tudi v njem so kali hotenja po vinu. Tudi on se je vrgel v uživanje, «da bi življenje spoznal», kakor pravi. Tudi on je že zapisan pogubi.

V tem boju ji je pomagal drag prijatelj, ki mu je pozneje postala družica. Kakor odrešenika sta čakala prohibicije — prepovedi točenja pijač — in oba sta takoj stopila v njeno službo. Toda njo je doletela še ena strašna preizkušnja. Moža so ji zahrbtno ubili. Dal je življenje v obupnem boju z gnilo, podkupljivo visoko družbo.

Ko bere človek to delo, skoraj pozabi, da se godi tam daleč v Ameriki. Tako živo je pisano, tako blizu nam je, kakor bi se godilo v naših krajih, med našimi ljudmi.

Zato bi ne smelo biti družine, ki bi te knjige ne imela. Vsaka mati bi morala dati to delo sinu, če vidi, da se ne brani dovolj največjega škodljivca alkohola. Ali pa možu. Če še nista preveč odana pijači, jima bo pomagala.

Po otroško.

Mama: «Kaj, tri dinarje si izgubil? Ti nesrečni otrok! Čakaj, nocoj pa pojdeš brez večerje spat...»
Sinko (zaihti): «Zakaj pa papana ne zapodiš spat brez večerje, kadar izgubi na borzi?»

Profesor.

Profesor: «Zakaj me niste pozdravili včeraj na cesti?»
Dijak: «Oprostite, gospod profesor, nisem vas videl, sem kratkoviden.»
Profesor: «Prav, pa bi bili malo bliže stopili.»

Sredstvo proti muham

Veljak s kmetov jo primaha v Ljubljano. Ker mora po opravih k visoki gosposki, a je ves kosmat in dolgo las, zavije v eleganten brivski salon.

«Ali se bomo brili, strigli?» se mu priklanajo pomočniki v belih haljah. Mahoma sedi v udobnem naslanjaču, škarje, britev, glavnik, ščetke, pomade in puder naglo opravijo svoje delo. Zrcalo pokaže veljaku tak obraz, da je mož resnično vesel in sam nase ponosen. Račun ga osupne:

«20 dinarjev.»

Veljak se namrdne in plača ter se pozorno ozira po lokalu.

«Želite?»

«Z gospodarjem bi rad govoril.»

Uslužni pomočnik pokliče šefa in brivski mojster se ljubeznivo približa veljaku:

«Ste zadovoljni z našo postrežbo, gospod?»

«O, zadovoljen pa, zadovoljen! Samo muhe vam delajo nadlego, kakor vidim.»

«Teh res ne morem nikoli čisto pregnati», meni mojster v zadregi. «Marsikaj bi rad dal...»

«Če vam je prav,» ga prekine veljak, «vam povem sredstvo proti muham, ki je prav dober kup.»

«O, prosim, prav hvaležen vam bom. Koliko pa stane, ako smem vprašati?»

«Samo 20 dinarjev.»

Mojster takoj izroči veljaku s kmetov dvajsetdinarski kovanec. Veljak se zadovoljno namuzne in reče:

«Ujemite prvo muho, jo obrijte in ostrizite pa ji računajte 20 dinarjev. Potlej jo izpustite, pa boste videli, da ne bo nikoli več nobene k vam.»

Brivcu se raztegne obraz, a veljak s kmetov jo vedro mahne po opravih.

Aj.

ŽENA IN DOM

ilustrirana revija za slovensko ženo
št. vilka 10 * oktober 1933 * leto IV

Martin Andersen Nexö:

Idijot

Isti dan po moji birmi sem spet sedel pod slamnatim dežnikom ter drobil kamenje v gramoz, oče pa je stal onkraj ter klal kocke za tlakovanje. Dan je bil natanko podoben prejšnjemu. Nobenega morečega sledu kakega krokanja; birma ni bila nikaka svečana napotitev v kakšen nov svet.

Kar na lepem je oče odložil kladivo ter dejal: «Najbolje, da greš ter si poiščeš kakšno službo; kajti poslej moraš skrbeti sam zase.»

Pri teh besedah je pomembno pokimal; in čeprav sem moral skrbeti sam zase, skorajda odkar sem shodil, je bilo v očetovih besedah toliko teže — kakor da je preložil name težko, odgovornosti polno breme ter si zdaj zravnal hrbet. Zbral sem orodje na kup, položil čeznje slamnati dežnik ter odtaval kar na slepo v jesenski dež.

Daleč onstran v Povlskerju sem nazadnje le prišel do kmetije, kjer se niso prav nič spotikali ob mojo nebogljenost ter me vzeli za hlapčka. Kmetija je bila precej velika; moral sem skrbeti za vso živino, za kar sem dobil dvajset kron na pol leta. Zdaj najemajo odrasle, krepke može za to delo, ki velja za zelo naporno in odgovorno, in je dandanašnji od vseh kmečkih del najbolj plačano. Marsikaj se je spremenilo od takrat do danes!

Bil sem majhen in šibak; moje telo se je moralo prezgodaj privaditi, spreminjati vse v delo. Zato sem precej prenesel, bil sem dobro utrjen in odporne konstrukcije, nisem se zlepa utrudil in nobenega posla se nisem ognil. Toda to tu je bilo vzlic temu preveč. Od treh, pol štirih zjutraj pozimi pa do devetih zvečer sem neprestano garal; opravljal sem dela, ki so zmerom dosegala in pogosto celo presežala skrajno mejo mojih moči. Če se mi je le kakšna malenkost ponesrečila ali pa sem le za hip onemogel v obupni resignaciji, že se je kopičilo delo okrog mene kakor gora samih nepremagljivosti. Blazno sem se pehal, da bi nadomestil, kar sem zamudil, toda živina je bila neusmiljen gospodar. Če sem se zamudil s krmiljenjem samo pet minut, že je začela živina obtožujoče rjoveti. In kmet je pustil svojo mlado, toplo ženo ter napol oblečen prihitel kričat in psovat.

To so bili težki časi; vendar pa nisem imel prav za prav nobenega sočutja s samim seboj. Prenašal sem svojo usodo, kakor pač prenašajo sužnji svoje prekletstvo. Ljudi okrog sebe ne boš omečil; zato skušaj, da se postaviš trpljenju brezčutno nasproti. Kljub temu se medlo spominjam, da sem

se nekoč uprl... Nekega dne sem hodil po hlevu z vrvjo v rokah ter iskal, kje bi se obesil. Bogve, kaj je prišlo vmes — bik se je strgal s pripona, če se ne motim; vse skupaj ni napravilo takrat večjega vtiska name — in moral sem kakor tako pogosto poprej žrtvovati svoj, moj blagor dolžnosti.

Na eni od sosednih kmetij je gospodaril kmet, pri katerem so se posli zelo naglo izmenjavali. Za delo je bil len, zelo rad pa je dobro jedel in pil; tistim pa, ki so se ubijali z delom, ni privoščil ne malice ne plačila. Zdaj je gospodaril na kmetiji s siromašnim umobolnim človekom, za katerega mu je občina plačevala hranarino in vzdrževalnino.

Tega siromaka sem zelo dobro poznal; v mojih zgodnjih otroških letih je bil mlad, zastaven fant, ki je po večini mornaril križem sveta. Včasih je prišel pozimi domov, vesel in neugnan, do vrha poln zdravja od tam zunaj. Nekoč pa je prišla novica: stal je v viharju ob krmilu, veliko jadro se je snelo ter ga treščilo z drogom po glavi. Lahko bi bil izpustil krmilo iz rok ter se rešil na varno — jadrnica bi bila izgubljena; toda on je vztrajal na svojem mestu ter se dal zbiti v idijota. Tako nekako so pripovedovali. Takšen se je tudi vrnil od zunaj domov, kakor dojenčka so ga prevažali iz kraja v kraj. Poslej ni mogel več sam zase skrbeti; in tako ga je občina izročila najnižjemu ponudniku.

Nič posebnega ni bilo na njem; bil je podoben povprečnemu delavcu, ki je otopel. Tudi govoriti se je dalo z njim. Toda vse, kar je preživel do nesreče, je pozabil; za nič na svetu ni maral, razen za žganje. Njive obeh kmetij so se dotikale in tako sem se pogosto sešel z njim. «Imaš kaj žganja?» je vprašal, kadarkoli me je zagledal. Ž nekaj žganja bi si bil lahko kupil njegovo pomoč, toda takrat sem imel dovolj razlogov, da sem žganje sovražil.

Če je bil trezen, sta delovala v njem zloba in potuhnjenost, da si se ga zbal. Ob takih priložnostih se ga je bal celo njegov gospodar. Mogoče je utripala pod njegovim idijotstvom nejasna zahteva do življenja; in potreboval je žganja, da je to čustvo zapil. Zato je kmet skrbel, da je imel zmerom dovolj žganja zanj. Sicer pa je ravnal z njim slabše kakor z živino, dajal mu je slabo hrano, za ležišče pa mu je določil kot v hlevu.

Idijot je bil kar zadovoljen, da je le svoje žganje imel. Bil je močan, širokopleč fant in je delal

za dva, tri; samo paziti je moral kdo nanj ter ga priganjati.

*

Nekega dne smo morali gnati mladega bika k parniku. Žival je bila precej muhasta, niti kmetu niti hlapcu ni dišalo, da bi ga gnala v mesto. Tako so poslali mene; saj sem bil vajen ravnati z živaljo. Kmet je bil dobrodušen in mi je rekel, da se vrnem lahko šele zvečer.

Dotlej še nisem bil nikoli doma na obisku, pa sem bil na vso moč vesel svoje sreče. Vse svoje pesmi sem izkričal spotoma v zrak in ves čas priganjal bika, da je kar tekel in da ni imel kdaj, da bi uganjal svoje muhe. Domotožje me je prevzelo vsega.

Oddal sem bika ter stekel domov. Moja najmlajša sestra je ležala na klopi; stegovala se je k tlom ter premetavala in postavljala pručko. Za hip je strmela vame, nato pa izpustila pručko iz rok ter zakričala. Tedaj je prihitela mati iz kuhinje.

«Jezus, ti si, moj fant?» je vzkliknila. «In kako si shujšal! Zelo slab si videti. — Da, da, siromaki morajo zgodaj začeti!» Šla je okrog in okrog mene ter me božajoče otipala; na njenih slabotnih rokah sem lahko opazil, da je bila ponosna name. In to mi je dajalo pogum.

Očeta po delu ni bilo domov, pa nam je bilo zelo lepo. Mati je krpala mojo obleko, mi otroci pa smo rezali iz starih igralnih kart sani, ruske sani z vihrajočimi konji spredaj in z volkom, ki se je hotel srednjemu konju zagristi v vrat. Daleč onkraj na robu mize so se prikazali še drugi volkovi; in potem so požrli moža v saneh — in mater z malim otrokom. Popolnoma sem pozabil, da sem prišel domov samo na obisk in da bom moral kmalu nazaj — v kraj samega trpljenja.

Nenadoma je mati prestrašena vstala: «Toda fant, ura bo deset, in dolgo pot imaš še pred sabo!» Drgetaje od mraza se je ozrla skozi okno; noč je bila črna in viharina, z obali je rjovel morje.

Resničnost z vso svojo grozo se je strašno zgrnila čezme. «Mama!» sem zašepetal in se proseče zazrl vanjo. Vztrepetala je.

«Za božjo voljo! — Kaj je tako hudo?» je vsa obupana kriknila. «Toda, pomisli na očeta, fant!»

Več ji ni bilo treba reči; molče sem zbral svoje stvari in rekel zbogom. Ko sem dirjal po cesti, je stala ob oknu ter se mi smehljala, da bi mi prilila poguma, obraz pa se ji je pačil v bolesti.

Nisem imel namere, da bi se vrnil na kmetijo — vse drugo prej, le tega ne! Drvel sem v temo, samo da bi materi prizanesel. A bogve kaj je vidilo moje korake vendarle v tisto smer; bil je pač tisti prekleti čut dolžnosti, ki tiči malim ljudem tako globoko v krvi in kosteh in ki zaradi njega neprestano jemljejo na svoja ramena bremena sveta, ki njih sploh ne pozna. Nisem hotel, da bi šel to pot, pa sem vendarle tekel po njej — in s tihim godrnjanjem protestiral.

Tekel sem dobre pol milje, ne da bi bil sprejel vase kakršnekoli vtiske; moja otroška zavest se je pač prelila v tisto omamljenost, ki je še zmerom edino orožje zatiranega proti mučenju. Jelkov gozd in skrivnostno barje sem imel za sabo, ne da bi bil vedel, kdaj sem ju prehodil. Potem pa me je zbudila noč s svojo neizogibno grozo;

okrog in okrog sebe sem odkril temo in kolena so mi klecala.

So ljudje, ki imajo radi temo, srečni nevedneži, ki jim je noč veliki pomirjevalec, ki pomiri vse, kar je navzkriž. Zame pa je bila tema zmerom polna neizrekljive groze, obupno sem se moral boriti proti temu — posebno takrat, ko je moje soznanje presegalo moje moči. Saj mi je že v mojih otroških letih odkrivala tema tisto, kar je skrivala svetloba; kakor tisti kitajski podganji otroci, ki doraščajo po kanalih, tako sem imel tudi jaz nenavadni dar, da sem videl vse, kar se je v temi zgenilo in premeknilo. In tako se je zrušil ves ta zli svet name, čutil sem njegovo grozo z vizionarno močjo in bil ves nebojčen. Vse strahote mojih otroških let so groteskne in silne pošastno vstajale iz teme, da bi zadavile mene, ubogo človeško paro.

Bilo je kakor božjastni napad, vsa moja nebojčenost se je zvila v vozal samih krčev — a tekem sem neprestano dalje. Misel na kmetijo je bila edino živo, toplo čuvstvo v meni, gospodarjeva hiša mi je bila pred očmi kakor udobno pribežališče. Nenadoma se mi je zazdelo, da je nekdo v bližini; ko sem drvel, sem buljil v temo — pa sem se spotaknil ter padel čez težko telo.

Bil je idijot; spoznal sem ga, ko sem prižgal žveplenko. Bil je pijan ko čep. Zaman sem se trudil, da bi ga spravil na noge. Šel sem dalje. Nič več me ni bilo strah.

Nekaj korakov dalje sem srečal našega hlapca, ki je spremljal svojega dekleta. Z njim sva stopila nazaj; in uspelo nama je, da sva postavila idijota na noge. Za nobeno ceno pa ga nisva mogla pripraviti do tega, da bi se premaknil z mesta. V svoji pijanosti se je napravil odrevenelega in nebojčenega ter jecljal nekaj predse; glava mu je visela na prsi. Zdelo se mi je, da jeclja: «Moje žganje — moje žganje!» Začel sem iskati, hlapec pa ga je medtem držal pokonci. Ob cesti sem našel bariglo, ki je držala tri do štiri litre; bila je polna do vrha. Kako sem sovražil to pogubno pijačo! Že marsikaterikrat sem se postavil temu po robu, in so mi jih zato tudi naložili — zdaj je sovrašтво znova zagorelo. Izpulil sem zamašek ter izlil žganje v jarek; zasmrdelo je okoli mene kakor sapa pijančeva, in ta smrad je oživil v meni toliko spominov. Potem sem segel z bariglo v jarek ter jo napolnil do vrha z vodo.

«Kod se pa obiraš?» je nestrpno poklical hlapec.

Idijot je ves oživel, ko sem prinesel bariglo; sam jo je hotel nesti, trdno se je je oklenil z obema rokama. Zanašalo pa ga je tako močno, da sva ga morala vleči domov ter položiti v njegov brolg.

Ko smo prihodnji dopoldan sedeli pri zajtrku, je prišel k nam sosed; videti je bil ves iz sebe. «Anders je ves divjil!» je dejal; «kakor obseden je, ne morem ga ugnati.»

«Najbrže skopariš z žganjem, to bo!» mu je odvrnil moj gospodar.

«Ne, ne, bogve da ne, zvrhano bariglo ga ima. Pa se ga še dotekniti ne mara. Neprestano kroži okrog mene in bolšči, kakor da bo zdaj zdaj planil name. Dela se pa sploh ne mara lotiti.»

Kar vroče mi je postalo. Na tihem sem bil zelo vesel svojega dejanja — in malo je manjkalo, da nisem vsega skupaj hlapcu povedal. No, čedno stvar bi si bil skuhal.

Moj gospodar je šel s sosedom, a vrnila sta se brez kakršnegakoli uspeha. Niti približati se nista upala idijotu. Hodil je okrog hiše, oborožen z gnojnimi vilami. Zgrozil sem se ob misli, da bi se blaznež utegnil spomniti, da sem bil jaz tisti, ki mu je napravil življenje neznosno. Že sem si v duhu zamišljal, da bi lahko prišel k nam ter me ubil. Vsak hip sem stekel pred kravji hlev ter prežal tja čez, pripravljen, da zbežim, kakor hitro bo treba. Videl sem ga, kako s silnimi kretnjami krili po zraku, in slišal sem, kako kliče.

Sosed je ostal ta dan pri nas; z raznih strani so prihajali ljudje ter se posvetovali, kaj bi storili. Menili so tudi da bi šli nad idijota v skupini ter ga ukrotiti. Toda hlapci niso marali soseda ter so odrekli vsako pomoč; kmetje sami pa so se bali. Tako so se zadovoljili s sklepom, da bodo obvestili naslednji dan policijo v mestu.

Ana E. Brosius:

Zmagovalec

Nebo je pokrito z grozečimi oblaki, sivo, skoraj črno, le na zapadu je svetlo; ta gorečemu žveplu podobna svetloba obeta vihar.

Anka gleda že dolge ure po morju in išče, toda nikjer se nočejo pokazati jadra. Svoje domače delo opravlja v naglici, hlastno, in njene misli so docela drugje. Ko zasliši klopotajoče korake na cesti, pusti delo in pohiti za drugimi proti pristanišču.

Kakor velike temne ptice beže bosumske žene ob dolgem ribniku proti morju. Črne, gubaste obleke so težke; komaj da se v vetru premikajo. Samo pozibavajo se v taktu hitečih nog. Toda velike bele oglavnice s poskrobljenimi konci čipk vihrajo in plapolajo kakor krila galebov. Tako hite bosumske žene že dolge veke proti morju, zmeraj, od rodu do rodu, gledat, kdaj prinese veter jadrnice z njih možmi, ki so šli na ribji lov. Nič se ni izpremenilo. Ne morje s svojimi zahrbtnimi klečmi, ne noša žena, ne strah v njih očeh, ne ravnodušna otopenost mož na morju.

V pristanišču stoje skupine čakajočih žena. Molče strme proti vzhodu, odkoder se podi cela gora belih oblakov. Nenadoma pa se prelije njih tesnobno molčanje v živahen šepet. Iz teme na obzorju se izvije kopica belih pik — bosumski ribiči se vračajo.

Ko se je Anka pridružila ženskam, so se jadrnice že razločno videle. «Osemnajst!» zakliče veselo. «Osemnajst! Vsi so se vrnili!»

«Koga pa vendar čakaš, Anka?» se je posmehljivo oglasila ena izmed žensk. «Sjoerda ali Thyssa?»

«Saj še sama ne ve», se je zasmejala druga.

«Oba», je hitro odvrnila Anka.

Preden so utegnili prvi vetrovi razburkati valove, je bila mala mornarica na varnem v pristanišču. Zdaj jadra niso bila več tako lepo bela kakor v daljavi. Koliko krp je bilo na njih, koliko sledov morda že davnih viharjev! Možje so poskakali na breg v črnih, težkih oblekah. Črne volnene jopiče, črne mornarske čepice in široke črne hlače. Opravili so svoje delo in žene se jim obešajo na roke. Telesa so od vetra ukrivljena. Vračajo se v majhnih gručah v domove okoli ribnika. Temno, kakor obleka, je njih življenje, vera, misli...

Samo dva sta še ostala v pristanišču. Anka in Sjoerd. Ankin ostrí, mladi obraz se svetlika. Rjave lase ima in rjave oči, goste obrvi, polna usta in rožno rdeča lica. Sjoerd je svetlolas, njegova koža je rjava in obraz kakor iz lesa izrezljan. Njegove sinje oči gledajo Anko in se ji smehljajo.

Toda ponoči je idijot zažgal domačijo; pogorela je do tal.

*

To je le eden izmed mnogih spominov iz mojih otroških let. Takrat sem se zdel sam sebi skrivnen zločinec; dolgo sem živel v stalnem strahu, da bo gosposka prišla mene kot pravega povzročitelja vsega tega. Toda kasneje se je moje življenje izoblikovalo na temeljih mojega otroškega sveta; z mnogih strani so se polagoma nizale moje izkušnje, tako da mi je pomenil idijot več kakor posamezen pojav.

Zmerom sem si mislil, da je morala biti nekakšna misel v tem, da sem mu vzel žganje ter ga s tem pripravil do tega, da je zažgal hišo ter napravil konec izkoriščanju.

(Prevedel Mile Klopčič.)

«Počakajva še Thyssa!» pravi Anka, potem pa pozabi nanj in gresta drug za drugim; preden pride Thyss iz svoje kajute, ju že ni nikjer. Takrat se Thyss jasno zave, da je Sjoerd tisti, ki si ga je Anka izbrala. Sede na sodček ob ograji. Ne sliši, kako prihaja vihar, kako stokajo jambori, kako udarja voda ob stene jadrnice in pljuska. Misli samo, kako bo to mogel prenesti. Sjoerd je zmagal — močan je in svetlolas, njegove oči so jasne in bliski so v njih. To imajo ženske rade. Moč. Zdravje. On pa je suh, okleščen, temnopolt, sanjari rad in pripoveduje zgodbe...

Anka ga je zmeraj rada poslušala, ljubila ga pa ni. Ne ve, koliko moči je v njegovem šibkem telesu. Ne ve, koliko je v njem ljubezni, ki močnejše gori kakor v svetlolasem Sjoerd.

Ko zapusti Thyss čoln, je že noč. Vihar divja kar more nad ribnikom. Njegova ozka ramena so postala še ožja. Roke ima v širokih hlačnih žepih, kar zakopane so v njih. Skozi veter hiti proti vasi. Med hiše pride, stiska se pod nizkimi strehami in med njimi izginja. Tam na morju tuli vihar. In med potjo se odloči Thyss, da pojde na «veliko pot» — po svetu. In materi ne omeni niti besedice.

«Kambangan» čaka v pristanišču Prioku na otoku Javi. Thyss je ostal na ladji. Tovariši so šli vsi na kopno, da bi si za večer poiskali deklet. Smejejo se Thyssu, ki ne mara temnih malajskih deklet s širokimi nosovi. Niso mu všeč... Ne vedo, da misli Thyss samo na Anko.

Leži na krovu, sredi med vrvmi in drugo navlako. Vroča tropska noč, ki nikoli ne prinese hladne sapice, ga zavija v nevidne pajčolane. Kar zaživi se v skrivnostne zvezde, ki so nad njim. Zmeraj nove čudeže gleda. Zdi se mu, da se nebeški obok nad njim odpira — potem se zagleda v brezmejne daljave. Iz valovečega morja megle se pokažejo milijoni novih ozvezdij. Zdajci pa mu nekaj požene vso kri v razbeljeno glavo — čuti, kako postaja iznenada lahek, skoraj brez teže. Še pravkar je ležal na trdih tleh in vse ga je bolelo, zdaj pa plava v neizmerne daljave vsemirja, v sredo zvezdnatega neba...

Tudi zdaj misli na Anko. In takrat — takrat jo tudi res zagleda. Skozi temno plast oblakov, ki leži nad vasjo kakor gost dim, hiti za njo. V majhni hišici, ki je bolj podobna škatlici in se skriva tik za ribnikom, prebiva Anka s Sjoerdom.

Anka leži v široki postelji. Njen obraz je od vročice krvavo rdeč. Njene oči so zaprte. Sjoerd sedi ob ognjišču in strmi v plamene. Ne vidi, kako premika Anka ustnice in nekaj pripoveduje. Toda Thyss jo razločno sliši. «Thyss!» šepeta. Njen glas je hripav, a vendar čudno glasen. «Thyss!» šepeta in spet: «Thyss!»

Hiša in vas utoneta v temi.

Na krovu «Kambangana» v Prioku leži Thyss. Spet čuti težo svojega telesa. Prebuja se. «Domov moram», si pravi, ko se spomni slike iz sanj. «Anka me kliče...» Ali pa niso bile sanje? Ali je bil tam, ko je njegovo telo ležalo tu na ladji brez življenja? Dojem tega, kar je doživel, je bil tako močan, da je še tisto noč skrivaj zapustil ladjo «Kambangana». Na parniku, ki je bil namenjen v Holandijo, je dobil mesto kurjača. Tako bo prej doma.

V Sueškem prekopu je zvedel, da razsaja na Holandskem epidemija kolere. Misli na vročične madeže na Ankinem obrazu... Ko stopi v Ymuidenu na kopno, že tudi ve, da je v vaseh okoli Zuiderskega jezera, kjer je njegov dom, dosti bolnikov in mrtvecev. Proti Bosumu gre peš ali pa se vozi s čolnom, ki je tako počasen in neokreten. Vožnja po prekopih je nerodna. Bosum je daleč stran od lepih poti. Noč je že, ko pride na cilj, domov.

Nad vasjo je vse mrliško tiho. Nobene mahedrave, temne sukne ni na cesti, nobene bele avbe na oknu. Thyss se ozira na levo in na desno. S culo v roki gre mimo hiše, kjer stanuje mati, proti ribniku, kjer je ob bregu dom Anke in Sjoerda.

Stopi v izbo in njegov pogled išče posteljo v kotu. Prazna je, toda Sjoerd sedi ob ognjišču in strmi v plamene, kakor tisto noč, ko je ležal Thyss na «Kambanganu» in je njegova duša našla Anko...

«Kje je Anka?» vpraša.

Sjoerd pogleda kvišku. Njegov obraz je čudno izpremenjen, upadel, skoraj star. Z utrujeno kretnjo odmahne. «Anka», pravi in roka omahne nazaj na koleno.

«Kdaj?» krikne Thyss.

«Nocoj.»

«Torej je konec», si misli Thyss. «Prepozno!» Stoji pri vratih, z mrtvimi rokami. Cula leži na tleh. Gre k postelji. «Saj me je vendar klicala!» si misli. «Kako more biti mrtva?» Zdajci ve: tudi če je Anka mrtva, je ljubezen, ljubezen v meni močna, močnejša od smrti! «Nocoj!» je dejal Sjoerd. «Njena duša še ne more biti daleč. Priključem jo nazaj, z močjo ljubezni, z vero v to moč...»

Iztegne roke in vrže glavo nazaj. Stoka. Ali pa se smeje? Sjoerd nerodno vstane in stopi k njemu.

«Že mora biti tako», pravi in položi Thyssu roko na ramo.

Thyss se otrese roke. «Ne,» pravi. «ni, da bi moralo biti tako. Nočem tega, ali me slišiš?»

Sjoerd mu pogleda preplašeno v obraz. Še nikdar ga ni videl takega. In potem ga zgrabi Thyss za ramo, ker čuti, da je zdaj močnejši od njega. Kaj ve Sjoerd o ljubezni in njenih brezmejnih močeh? Njegova ljubezen je bila slabotna, čeprav je bivala v tako močnem telesu. Anka je vredna boljše ljubezni. Čudna misel ga obide in ne more se je otresti. Odkod je prišla vanj?

«Če jo priključem nazaj v življenje, ali jo daš potem meni?»

«Bolečina ga je tako zmedla», si misli Sjoerd in strah ga je. «Pomiriti ga moram.» Thyss ga spet zgrabi za ramena: «Ali mi jo potem daš?» ponovi grozeče.

«Dobro, dobro, tvoja naj bo, če jo priključiš v življenje.» Sjoerd se ustraši lastnih besed. Thyss to vidi. «Napiši na papir!» ukazuje in ga vleče k mizi pri oknu. Z drhtečimi rokami otipava Sjoerd mizo, vzame list papirja iz predala. Thyss mu stisne pero v roko. «Le obrni se, hitro!» ukazuje. «Piši: Če zbudi Thyss Klaas mojo ženo Anko v življenje, naj bo njegova. Sjoerd Jürgennsen.»

«Thyss je blazen», si misli Sjoerd in piše. «Vse moram storiti, kakor hoče. Velik greh je to, toda Bog mi ga odpusti.»

S papirjem v žepu krene Thyss v vas, proti bolnici. Zdaj ne misli na nič drugega kakor na moč v sebi, ki ne sme popustiti, ampak zrasti, zrasti... kadar pride do Anke. V bolnici zve, da polagajo mrtvece v cerkvi na oder; toliko jih je. Tam je neka bolniška sestra, ki jih pazi.

Cerkev je le nekaj korakov stran. Samo za trenutek obstane Thyss na pragu in se obotavlja. Potem gre odločno po ozkem hodniku med klopmi do oltarja. Dolga vrsta surovo obtesanih rakev stoji na stopnicah v odsevu nešteti sveč. Stopi k sestri, ki kleči v prvi klopi. Tako miren je in tako zaupa sam vase...

«Sestra,» pravi, «kje leži Anka Jürgennsenova?»

Sestra ga pogleda. Odločni, smehljajoči se možev obraz je tako čuden, strah zbujajoč. Sama je — zdravnik je še mislil priti in pregledati mrtvece — časih so med njimi taki, ki so samo na videz mrtvi, zlasti ob času kolere.

«Kje leži Anka Jürgennsenova?» ponovi Thyss.

Sestra gre brez besede pred njim. Na levi ob malih stranskih vratih, prva rakev. Pred njo obstane. Ko pride Thyss za njo, se ona vrne v svojo klop.

Da, tu leži Anka. Na njenih licih je rožnat soj, kakor bi še živela. «Ankie», si nežno misli Thyss; tako jo je imenoval nekoč, ko sta bila še otroka. Kakor nežen, droben ognjen jeziček je bila že takrat njegova ljubezen; in rasla je, rasla, dokler ni postala vse uničujoč plamen. Še nikdar ni tako zelo občutil žara tega ognja, kakor zdaj, ko leži Ankie pred njim in spi. Saj ni mrtva: še zmeraj je življenje na njenih licih. In njegova ljubezen postane vsemogočna. Predere stene njegovega telesa, zarije ga vase in še Anko objame... Oba stojita v njenem plamenu. Njegov odsev blodi po temnih cerkvenih stenah. Sveče na oltarju izginejo kakor žareče pike. Okoli Thyssa utone svet, njegove noge se ne dotikajo več tal. «Anka!» kriči njegovo srce. «Anka!»... Tedaj šine nekaj kakor senca čez njen obraz. Ali ne premika ustnic? Zdaj mora dati svojim mislim še podvojeno moč. Zapre oči... Ko jih odpre, leži Anka v rakvi in tudi njene so odprte...

Thyss omahne.

Sestra vidi, kako leze okleščena, temna postava v dve gubi. Plane pokonci. Tudi zdravnik pride prav takrat. Ko se oba ukvarjata z nezavestnimi, opazi sestra, da premika žena v rakvi ustnice in tiplje z rokami po obleki, kakor bi nekaj iskala.

«Doktor!» krikne prestrašeno.

Tudi zdravnik je videl. «V bolnico jo morava spraviti», pravi mirno. «Dobro, da je še čas. Ne sme opaziti, kje leži. Pokličite pomočnike, sestra! Jaz pa se bom pobrigal za možaka.»

Ko odnašajo Anko na nosilih, se Thyss zave. Leži na klopi v cerkvi. Pozabili so ga, ker so bili v skrbeh za žensko. Sede. Še zmeraj se docela ne zaveda. Potem pa se vsega spomni. Anko nesejo stran. Vstane in se opoteče za njo.

Mlačna noč je. Toda zebe ga. Roke stiska v žepu. Tedaj zašumi papir. Pismo, ki mu daje pravico do Anke. Kaj poreko na vasi? Na vasi ne vedo, da ga je

Anka poklicala. Vas se je razblinila. Nič več ni strogih starih navad. Smrt gospodari. Še opazili ne bodo, če izgine z Anko v noč. Ali mu je ni izročil sam Bog? Da, dobro ve, samo Bog mu je mogel dati takšno moč, da jo je spet priklical v življenje. Toda — ali je bil tudi Bog tisti, ki je narekoval Sjoerdu to pismo? Ali ni bil le hudič? Kjer je Bog blizu, se vmeša rad tudi hudič.

Tako blodi Thyss skozi noč in muči samega sebe. V pristanišču, v majhnem čolnu zaspi.

Charles Fincke:

S l e p e c

Prav potrebovali smo jo», je rekel debeli gospod suhemu, ko se je pokazala pred vrati njenega kupeja mlada, dražestna dama in potem vstopila. «Ah, tu bo še dovolj prostora!» je vzkliknila nekemu, ki je bil za njo. «Pridi, Alfred, imenitno! Sedel boš lahko v kotu pri vratih.»

Oprezno je potisnila v kupe mladega človeka, ki je najprej počasi otipal klop, potem pa se je plašno spustil v kot.

«Ali si zadovoljen, Alfred?»

«Tako si dobra», je žalostno odvrnil slepec.

«Kovčeg denite v mrežo!» se je obrnila mlada dama k nosaču. «Tako... Svoj kovčeg imaš nad glavo, Alfred...»

Obrnila se je h gospodoma, ki sta sedela v oddelku, in dejala ljubeznivo:

«Oprostita, gospoda, moj brat vas ne bo nadlegoval.»

Pogledala je nežno mladega slepca in skrbno pristavila: «Kajne, Alfred?»

«O, prosim, prosim», je zamrmral debeluh.

«Hvala, Ivette...» je tiho rekel slepec. «Pozdravi mammo...»

Brat in sestra sta se poslovila.

Suhi gospod je pogledal debeluha. Potem je skomignil z rameni in se zatopil v časnike.

Slepec je mirno sedel v svojem kotu.

Čez dobro uro je snel svoje naočnike. Oči je imel zaprte, veke vnete in žolto-višnjevji kolobarji pod njimi so bili vzrok, da se je eden izmed potnikov zdrnil.

«Oprostite!» je šepnil slepec in hitro pokrnil oči z robcem. «Pozabil sem, da nisem sam.»

Bolno je zastokal in spet nataknil naočnike. «Ivette mi je povedala, kako strašne so moje oči...»

«Vaša sestra?»

«Da... prosil sem jo, naj mi pove resnico... Človek mora vedeti, kakšen je, da s svojim videzom preveč ne vznemirja okolice...»

«V domišljiji se vam zdi vse še hujše, kakor je v resnici...» ga je gospod potolažil.

«O, saj vem... saj vse vem... Ivette mi prav gotovo ni lagala...» In tiho, kakor bi sam s seboj govoril, je nežno šepnil: «Ivette je pravi angel.»

«Ali ste namenjeni kam daleč?» ga je vprašal debeluh.

«V Italijo, čez mejo.»

«Hm», je zagodrnjal debeluh.

«K sorodnikom.»

«Pa se ne bojite, ko ste vendar tako — sami?»

«Da bi se bal? Česa? Ljudje so z menoj tako dobri... Kakor da ne bi bil slep... Moja sestra žal ne more zmeraj potovati z menoj. Doma mora ostati pri materi... In razen tega... razen tega sem že tolikokrat prevozil to pot pred vojno...»

Tekla je ura za uro.

Slepec se ni ganil iz svojega kota. Spal je.

Šele ko se je začelo daniti, se je počasi dvignil in potegnil uro iz žepa.

Svetel dan je, ko stopi k Sjoerdu v izbo. Sjoerd stoji pri ognjišču in si kuha juho za zajtrk. Že ponoči so mu sporočili, kaj nenavadnega, čudežnega se je primerilo v cerkvi. In zdaj prihaja Thyss. Sjoerdu pade žlica iz roke...

«Krivično bi bilo, Sjoerd,» pravi mirno Thyss, «tu imaš pismo.»

Pređen je mogel Sjoerd odgovoriti, Thyssa ni bilo nikjer več. Še tisto jutro je zapustil vas. Njegova mati še vedela ni, da je bil doma... (B. R.)

«Čez pol ure bomo na meji.»

«Da...» je prikimal debeli gospod in se stresel.

«Čudno,» je nadaljeval slepec, «čudno, da se ne bojite...»

«Da bi se bal?» se je debeluh začudil.

«Da, zaradi denarja!»

«Denarja?» je zajecjal suhi gospod.

«Seveda! Prav dobro sem videl, kako ste z nožem izvlekli žeblje na usnjenem naslonilu. Potem ste skrili za usnjem šop bankovcev in žeblje potisnili nazaj.»

«Sanja se vam!» je zasikal debeluh.

«Da, prav tako gotovo, kakor sem slep... Zdaj pa, gospoda, pomislita, koliko je vreden moj molk!»

«Gospod!»

«Čez pet in dvajset minut bo že prepozno!»

Debeluh in sušec sta se spogledala, kakor bi hotela drug drugega vprašati, kako naj se rešita. In v trenutku sta se sporazumela.

«Ali ste zadovoljni s tisoč dolarji?» je naposled dejal debeluh.

Slepec je potisnil naočnike na čelo in se zasmeljal.

«Sodim, da mora biti vsota, ki jo skrivata, precejšnja. No, recimo tri tisoč dolarjev, pa ostanem slep!»

Debeluh je stopil na hodnik, sušec pa je spet odpel usnjeno naslonilo, vzel iz šopa bankovcev tri tisočake in jih dal izsiljevalcu. Tako je bilo vse hitro urejeno.

«Vidite,» se je nasmehnil nekdanji slepec, «to se da napraviti dosti bolj spretno.»

Vtaknil je tisočake v kuverto, ki jo je zvil in jo potisnil globoko v žleb okna.

«Preprosto, kajne? Ko bomo na drugi strani meje, bom s pomočjo paličice izbežal kuverto pri vratih okna. Seveda mora biti kuverta zvita, da se pritisne k oknu in ne pade k vratcem. Saj se cariniki časih spominjo in pogledajo tudi tja.»

Debeluh ga je brez besede poslušal, sušec pa ga je vprašal z glasom, ki je izdajal besnost:

«In... kako... kako je z vašimi očmi?»

«Prav tako preprosto... umetno vnetje in nekaj šminke. Na videz strašno, a videz rad slepi! Posebno pri damah dosežem na ta način lepe uspehe... Zadnji čas sem izvrševal svojo obrt na švicarski meji. Danes sem prvič na tej progi... Zdaj mi pa oprostite... poklicati moram svojo zaročenko...»

«Zaročenko?...»

«Da, ona je v oddelku za dame, in brez dvoma se revica dolgočasi. Pomislite: lepa, mlada dama s pohabljenecem! Ali to ni ganljivo? Zato tudi na meji nimava nikdar sitnosti...»

Slepec si je spet nataknil naočnike, vstal, odprl vrata in poklical s prijetnim, bolnim glasom:

«Ivette, oh, Ivette... Pridi sem...»

Smehljajoča se mlada dama je stopila v oddelek.

«Ali si dobro spal, Alfred?» ga je skrbno, nežno vprašala.

«Zelo dobro, sestra... Gospoda sta bila z menoj tako dobra in ljubezniva. Vse je v najlepšem redu...»

Smejte se, ker

to je zdravo!

Pivska bratca

Strast in pogubo
pijancev opisuje
Upton Sinclair
v knjigi „Alkohol“,
katere prvi del je
priložen tej številki.

Vera Gogala:

Prvi sestanek

Sama je. Očividno nekoga pričakuje. V zadregi.

Ni še vajena sama posedati po kavarni. Morda je celo prvič prestopila prag kavarne.

Kar predolgo jo pusti čakati. Malo se že jezi nanj. Domišlja si, da vsi v kavarni postajajo nanjo pozorni. Čisto nesrečna se počuti in nerodna se dozdeva sama sebi. Niti neprisiljeno ne zna več sedeti, niti ne ve, kam bi roke položila. Ali jih naj drži sklenjene v naročju ali naj jih nasloni na mizico.

Hvala Bogul Natakar jo začasno reši s «Priateljem».

Kazalci na uri tako leno in počasi krožijo, njej pa se zdi dolga večnost.

Sama, čisto sama sedeti v kavarni in čakati na netočnega oboževalca. Uh, kako pusto. Vse si je že tako lepo zamislila. Prvi sestanek! Od tovarišic je slišala, da ni spodobno priti prezgodaj ali vsaj točno na dogovorjeno mesto. Prihitela je torej par minut po domnjenem času v kavarno. On bo seveda že ves nestrpen pogledoval k vhodu, in ko jo zagleda, bo skočil in ji ves srečen pohitel naproti? «Vendar že! Kako sem se bal, da Vas ne bo!» —

In sedaj?

Kazalci na uri se pomikajo že proti 5. uri. Torej že tri četrt ure jo pusti čakati. Nezaslišano. Poleg vrata seveda tudi svojo zamudo.

«Lepo od njega, krasno. In že takoj prvič. Popolnoma me je minula simpatija do njega. Naj si ne domišlja fantiček, da se bo to še ponavljalo.»

Položaj je skrajno napet. To priča trda poteza okrog malih ustec. Ubogi fant, čaka te nevihta!

Neštetokrat si popravlja že itak lepo urejene lase, brez vzroka odpira in zapira torbico, lista po že dvakrat prečitanih ilustriranih listih, z narejenim interesom ogleduje slike na steni, le da zakrije neznosno zadrego in mučno negotovost, ki se je polasča vedno bolj. Natakariji, ki so jim znane take nervozne geste in obrazi, jo samo pomilovalno, a vendar porogljivo ošinejo s pogledom in odhite mimo s stisnjenim smehljajem na ustih.

Končno!

Visok, teman, s privihanim ovratnikom, ves zasopel stoji pred njo.

Sedaj bo eksplodiralo, si mislim.

Vidno se je oddahnila. Vsa nervoznost je izginila z obraza. Že je pripravljena ostra beseda na jezičku, ali toliko je prekanjena, da mu ne privošči zmagošlavja. Samo hvaležno ga pogleda, da jo je rešil mučnega položaja.

«Strašna smola! Saj pravim. Prosim, prosim, oprostite zamudi, jaz...», se prične naglo opravičevati, a ona ga malomarno prekine: «O, nič hudega. Ravno prav prihajate. Tudi jaz sem ravnokar sedla.»

Natakar, ki je čul zadnje besede, se potuhnjeno nasmeje in odhiti po naročeno kavo...

Vera Gogala:

Sočutje

Ljudje so se radovedno ozirali. Na oglu tlakovane ulice je čepelo nekaj nerazločnega. Čudna kreatura človeškega telesa se je premaknila in se sunkoma pognala naprej, drsala po blatnem tlaku in se zopet ustavila. Berač popolnoma brez nog, ves zvit od božjastnih napadov in blaten do las.

«Ah, kako gnusno!» je vzkliknila mlada dama svoji spremljevalki in skrajšala korak.

«Poglej te brezizrazne oči, kakor bi te gledal mrlič. Gnusoba! Stopiva hitro mimo njega, da naju ne pogleda in poprosi. Fuj, te roke! — Obril bi se pač lahko, da bi ne bil kakor kakšen razbojnik. Kako se plazi po tleh, ta žival.»

«Brrrrrrr!» Preplašeno je prišla tovarišico za roko in odskočila v stran, ko je siromak proseče dvignil oči in iztegnil skrivljene prste proti njima.

«Nimam drobiža. Pojdi, Majda!»

Še enkrat se je ozrla preko ceste na ogel ulice, kjer je čepelo človeško telo v kupu blatnih cunj. Velike, proseče oči so še vedno strmele za njo.

«Veš, Majda, strašno se mi gabi taka stvar. Škoda, tako sem bila lačna, sedaj pa mi je ta pokveka pokvarila ves apetit.»

*

Čez malo časa je vzdihnila in usmiljeno izjavila: «Revež tak človek!»....

Zgornja slika:
Zapuščena.

Spodnja slika:
Gospa
Elizabeta Dimitrijevičeva,
ki je igrala z velikim uspehom
vlogo matere v domačem filmu
„Vera v Boga“.

Nina Smirnova:

Marfa

Roman.

Poslovenil L. Mrzel.

(Nadaljevanje.)

Smehljuje se je zrl vanjo. Potem je zamišljeno rekel:

«In se ti zdi, da je bolje, če se tako navežeš, da ti je potem težko iti iz hiše, da se niti v sanjah ne moreš odtrgati?»

Marfenka ni utegnila več odgovoriti. Ana Vasiljevna je stopila v sobo in Korzukov je naglo pristavil:

«Kakor hočeš. Mene to ne moti. Ampak teta se jezi, da ji v nobenem kotu ne pustiš prav pometil...»

Po tem pomenku je Marfenka še dalje vlekla drobce lesa, črepinje in kamenčke na kup, toda preden jih je skrila, jih je zmirom skrbno zavila v cunjice in papir, tako da jih je pri pometanju lahko preložila.

Pozimi je Korzukov prvokrat vzel Marfenko s seboj na pot. Ana Vasiljevna do zadnjega dne ni mogla verjeti, da bo prišlo do tega, in je bila zavoljo tega vsa iz sebe.

«Le pleši, le kar pleši pred njo! Saj tebi samemu še ni devet let! Z majhnim otrokom se gre posvetovati, kam naj potuje! Majhno dekletce vlačí s seboj! Opameti se, brat, vse kaže, da boš na svoja stara leta poleg roke izgubil še glavo. Mar sploh veš, kakšna je bila pri tvojih starših navada? Tvoja rajna mati si niti vprašati ni upala, kam je očeta peljala pot. Šele čisto nazadnje, pri konjih, se je globoko priklonila pred njim in vprašala: «Kam pa se pelješ, moj predragi?» — In ona ga pač ni manj ljubila kakor ti svojo Marfo.»

Korzukov pa se je še razjezil.

«Orlja samica mora imeti orlje peruti. Ti pa si čisto neumna stara babnica!...»

Ana Vasiljevna je kar strmela. Potem pa je s tako silo s pestjo udarila po mizi, da jo je brat na vso naglico odkuril iz sobe.

«Jaz ti bom že pokazala, neumna babnica! Precej pošljem po Nataljo Jefremovno. Si boš že zapomnil!»

Natalja Jefremovna pa je bila bolna in je prosila samo, naj vnukinjo pošljejo k nji po slovo. Korzukov je sam pripeljal Marfo tja in Natalja Jefremovna ga je prav varno vprašala, ne da bi bila kaj terjala ali zahtevala:

«Ali prav ravnaš, Vadim Vasiljevič, da ji v tako mladih letih puščaš toliko proste volje? In pa na to pazi, da se dekletce ne prehladi!»

Marfenka se je povsem zdrava vrnila domov. Pa tudi po tem potovanju je rada sedela kje po-

vsem brezgibna; samo oči ji je bilo treba zapreti, pa je videla snežnike, sivozelene borovce, mlade jelke, s snegom pokrite od vrha do tal kakor otroci, ki jih je mati odela z ruto, breze, ki so bile kakor šopki ledenih rož in so v ivju jasno zvene-nele kakor srebro. Videla je v zahajanju solnca svetlo sijoče strehe, krave in sinje meglice jutrnjega mraza in z ivjem odete, nebogljene psičke, ki so se kakor besni lajajoč zaganjali v sani.

Korzukov se je smejal, kadar jo je našel tako.

«Kaj se še zmirom voziš?»

Jezno je odprla oči.

«Pusti me!»

On pa ji je veselo pogrebel po lasih:

«Precej bova na postaji, veš? Pridi, bova pila čaj!»

Tesno objeta sta stopila v jedilnico in sta pri mizi v tem načinu kramljala dalje, kakor bi pila čaj spotoma nekje v krčmi ob cesti.

Ana Vasiljevna se je obrnila stran.

«Hvala bogu, zdaj se je zmešalo obema!»

Brat pa je uprl vanjo smejoče se oči in je rekel z resnim poudarkom:

«Prosim, ne bodi jezna, Anjuta! Drugič se rajši pelji z nama!»

5.

Dve, tri leta se je Korzukov moral prebijati s posojili, zdaj pa je obogatel. Denarja ni hlastno grabil na kup in ni se tresel in trepetal zanj, temveč mu je bila trgovina kakor igra, veselila ga je kakor ples. In drugi trgovci so zatrjevali, da mora biti takšno življenje, kakršno je njegovo, nekaj strašnega: danes vse, jutri nič! Dobro se je razumel na izdelovanje klobučinastih škornjev, toda nič več se ni ukvarjal s to stvarjo; samo volno je nakupoval na starih, njemu dobro znanih trgih in jo je na veliko prodajal na sejmih. V največjo zabavo pa mu je bila — tako so rekali ljudje, ki so poznali njegove posle — kupčija s kožuhovino gori na severu. Od te stvari je obogatel, in sicer največ po svojem pogumu. Na irbit-skem sejmu so si Moskovljani nekoč izmislili, da bodo stisnili male trgovce s kožuhovino. Vsi skupaj so zbijali cene kožuhovini in prav to leto je bil trg s kožami dobro založen. Trgovčiči so begali vse križem in so sklicali zborovanje. Tu je dal nekdo dober svet:

«Na Korzukova se morate obrniti, ta nekaj tvega.»

Šli so torej k njemu.

«Nesreča se je zgodila, Vadim Vasiljevič! Cene so zbili — manj nudijo, kakor nas same velja blago.»

Korzukov je vprašal:

«Ali lahko čakate na svoj denar? Izstradal jih bom.»

«Pri tebi lahko čakamo. Ti si bolj pošten kakor drugi kupci.»

«Dobro. Znesite vse blago v moje skladišče.»

V hipu ni bilo na trgu nobene kože več. Moskvljani so divjali sem in tja — nič se ni dalo dobiti.

«Kje pa je blago?»

«Vse smo prodali Korzukovu.»

Ta je prodal, oni je prodal, Korzukov pa ni rekel nobene besede. Na koncu sejma so naposled prišli k njemu.

«Vi imate kože, pravijo?»

«Pač.»

«Jih prodaste?»

«Zakaj pa ne! Ampak zahtevam, da vzamete vso zalogo. Za gotov denar! Nič menic!»

Odvrnili so:

«Saj to ni običaj.»

«Če ni to običaj, pa nič. Potem bom pa vzel svoje blago spet s seboj domov.»

Tekali in divjali so, zbrali so se in so kupili vse skupaj. Odtistihmal dolgo niso napravili nobene poizkusa več, da bi zbijali cene. Korzukov pa je nekoč uporabil to izkušnjo tudi pri Angležih. Ko je premogel že znaten kapital, mu je nekoč prišla misel, da bi Angležem naravnost prodajal volno, da torej ne bi čakal nanje v Obskem zalivu, temveč da bi poslal blago kar v London k njim. Zgradil je torej parnik in ga je nazval «Prvi». Ko ga je videl zgrajenega, se mu ni zdel zadosti velik; zgradil je torej še enega in ga nazval «Drugi». Oba je natovoril z volno in ju odpravil v Anglijo. Angleži tam onostran pa so izkušali zbijati cene še huje kakor Moskvljani:

«Rusi prinašajo sami volno k nam, torej lahko napravimo z njimi, kar hočemo!»

Nudili so cene, ki so bile nižje od sibirskih. Odposlanec je Korzukovu pisal, kako stvar stoji. V odgovor je prišla brzobjavka:

«Najemi skladišča za dolg rok, pusti enega moža tam in se vrni domov!»

On sam pa je v Mongoliji in v bližini, v Sibiriji pokupil vso volno. Angleži so se izpočetka čudili; naposled so morali priti sem čez. V pristanišču ni bilo volne. Agenti so poročali:

«V vsej deželi ni dobiti volne. Korzukov je pokupil vse.»

In Korzukov jih je prisilil na ta način, da so mu odkupili vso zalogo, in jim je odvzel toliko denarja, kolikor je hotel, da si ne bi dovolili še enkrat samkrat priti na takšno misel.

Potem pa se je naveličal te kupčije z volno. Sklepal je samo še majhne kupčije s kožami in je z Marfenko potoval okrog, kamorkoli ga je gnalo. Sit je bil tega, da bi še bolj bogatel.

Po cele tedne sta se mudila v vaseh, v ostjaških šatorih in kirgiških jurtah in sta cele zime prebila na potovanjih. Nekoč sta nekega tatarskega lovca, Razula po imenu, ki mu je bil Korzukov rešil življenje, pripeljala s seboj domov. Ta Razul je bil medvedko izbezal iz njene jame, toda puška mu je v odločilnem trenutku odpovedala, in tako je stal tam, vdano sklonjen, in čakal hipa, ko ga bo zver s svojimi strašnimi šapami udarila po plečih.

Korzukov je medvedko ubil, toda ko je padla, je vendar še Tatarja povlekla s seboj in ga dodobra razmesarila. Še tisti večer je bil Korzukov v vasi oklican za rodovnega starešino. Tam je Razul pred tremi ognji na medvedji koži, s sekuro v eni in s kruhom v drugi roki, storil strašno prisego: posvetil je Korzukovu svoje življenje in svojo kri.

«Medved naj me raztrga, sekira naj me ubije, kruh naj me zaduši, če ne bom varoval vseh, ki živijo s teboj, in tvoje obleke in tvoje hiše», je govoril, ko je ležal ob Korzukova nogah. Zaman si je Korzukov prizadeval, da bi ga odvrnil od tega. Ko sta zapuščala vas, je šel Tatar za njim in Marfenka je nazadnje naprosila očeta, da ga je vzel s seboj v sani.

Najbolj se je Tatarja veselila Ana Vasiljevna. Kar precej mu je vse zaupala v hiši in kmalu je Razul namesto nje hodil s ključi skozi prostore, s predpasnikom čez svileni kaftan. Ana Vasiljevna se je prav naglo starala. Pozimi je trpela velike bolečine v nogah, zlasti kadar sta bila njen brat in nečakinja na potovanju. In kadar sta dolgo izostala, so ji noge od samega hrepenenja tako odpovedale, da se je samo še po kolenih drsala skozi sobe.

Razul je bil poln temnih bojazni in otročjih radosti. V svoji polomljeni ruščini je znal pripovedovati tako čudovite in tako strašne zgodbe, da se je Marfenka kmalu prav tesno spoprijateljila z njim. Razul jo je navadil, da je noči prebivala pod milim nebom: niti poleti niti jeseni ni spal pod streho in samo močan dež ga je kdaj pa kdaj prignal pod pristrešje pred hišnimi vrati. Ponoči je le malo govoril, toda ona je vkljub temu ostajala pri njem. Kadar je bila nemirna in je vsa v pričakovanju strmela vanj, je svoja usta zakril s celo roko.

«Pst — pst! ... Čuj! Voda si odpočiva, drevesa gredo spat ... Zmirom bolj potihlo šumi, slišiš ...»

V juliju se je zelo naglo temnilo, toda na nebu je ostajal svilnat blesk; globoka tišina tam gori in tu spodaj je bila kakor gosta sinjina in veliki, zlati mesec je sital čisto blizu, kakor na lepi podobi. Trava se je v mesečini zdela suha in rožnata, trepetljike so bile sive — in male jelke pred hišnimi vrati z modrim sojem na koncih vej so bile črne.

Marfa je narahlo zaprla oči in je zrla v večer okrog sebe, pred prosojnim, spodaj rumenim, zgoraj violetnim robom neba so stale jelke kakor negiben zid. Med njih debli in nad njimi se je naglo temnilo, kakor da lega nanje prav mehka, temna tkanina.

Ko neko noč mesec dolgo ni vžsel, je Razul zakuril ogenj. Iskre so se kresale proti temnemu nebu kakor zvezde in zublji so bili kakor zlati, v zraku vihrajoči lasje. Marfenki se je zdelo prav tako, kakor da je od zgoraj, izpod neba padel v plamen žareč obraz, ki so nad njim vihrali ti lasje. Zgrabila je Tatarja za roko.

«Pravkar sva solnce sežgala v našem ognju!»

(Dalje prihodnjič.)

Mila Scholle-Zupančeva:

K 70letnici Ružene Jesenske

Češka pisateljica in pesnica Ružena Jesenská praznuje letos svojo sedemdesetletnico. Ime pisateljice se je povsem udomačilo v ozračju proe češke scene in lahko rečemo, da je ona vodila dolgo vrsto pisateljic in navdahnila skladatelje s svojimi deli h glasbenemu ustvarjanju.

Pesnica Ružena Jesenská hodi vse svoje življenje po svojih potih, išoč neprestano nove pesniške oblike in novega pesniškega izraza. Na začetku svoje poti je bila pod vplivom preproste narodne pesmi, kasneje se je predala vplivu šole Vrhlickega in skrivnostnim spevom Adolfa Heyduka, v svoji dozorevajoči dobi pa se je ustavila ob «Moderní Revue», glasilu dekadentov.

Smrt in ljubezen v najrazličnejših prisodobah in v različni intenziteti sta temelj njenega ustvarjanja. Včasih zmaguje Ljubezen nad Smrtjo, včasih zopet podleže Ljubezen Smrti. Posebno v delih, ki so nastala v dobi dekadence, je Smrt simbol uničenja in iz hrepenenja porojene bolečine.

Če zasledujemo njeno delo s formalne strani, vidimo, da se njen pesniški izraz neprestano izpreminja, vendar je njeno izražanje vedno jedrnato in hkrati romantično. Najbližja pa je le ostala preprostem verzu brez umetničenja in besedne simbolike. Prav zato so njene «Balade in pesmi» trajne pesniške vrednosti.

Nedvomno je zanimiva njena pojava tudi na polju dramatičnega stvarjanja. Ena izmed njenih najzanimivejših iger je «Ester», s katero je debitirala leta 1920. na odru Vinohradskega gledališča. V njej obravnava problem titanizma. Nadaljnje igre, ki so šle čez oder, so «Atila», «Gospa pl. Rosenwald», «Cirkus», «Princesa in lepi postiljon», «Deveta loka», «Stari markiz», »Je velika ljubezen na svetu» in «Brezbrizni človek».

Pa tudi na polju pripovedništva je njeno književno delo zelo vidno. Njeni romani «Notturmo moře», «Novele», «Touha a láska», «Ivana Javanová», «Cizinka», «Tajemství srdci», «Legenda ze smutné země» so velike literarne vrednosti. Marsikatere teh del je avtobiografsko, v oseh pa prikazuje pisateljica boje razboljenega srca, tavajočega in išočega ljubezni, ki ga povzdiguje do življenjskega heroizma.

Z zadnjim romanom «Láska» je pa pisateljica dokazala, kako močna in nepojemajoča je njena toorna moč, saj prešinja njeno zadnje delo mladostni plamen in nenavadna pesniška razgibanost.

Iz vseh njenih del zveni odločno prepričanje: »Zgolj v trpljenju in bolesti je zmagoslavje, zgolj v trpljenju je sproščanje, zgolj v Ljubezni je pravi zmisel življenja.»

Tudi naš list ji k temu jubileju iskreno čestita.

Anita Mezetova

Na letošnjem mednarodnem tekmovanju za petje in klavir, ki je bilo meseca junija na Dunaju, je dosegla gdč. Anita Mezetova tako neobičajen uspeh, kakor še nihče izmed najmlajših slovenskih in jugoslovanskih pevcev in pevk. Razsodišče ji je priznalo na podlagi izredne in velikih uspehov obetajoče nadarjenosti diplomu in podelilo od mesta Dunaja darovano štipendijo.

Tekmovanje se je vršilo na podlagi javnih izbirnih izkušenj v veliki dvorani «Musikvereina» pred mnogoštevilno publiko in strogo internacionalno žirijo, v kateri so bili najslavnejši svetovni umetniki, kakor na primer dirigent Klemens Krauss, ki je bil predsednik komisije, nadalje dirigent Heger, pianisti Weingarten, Rosenthal, Sauer, Rehberg, pevci Wiedermann, Manowarda, violinist Rosže, čelist Buxbaum, režiser Duhan, kritik Wellesz itd., zlasti pa mnogo Francozov in Italijanov. Jugoslavijo je zastopal Josip S. Slavenski. Izmed nekaj sto pevcev in pevk je bilo izbranih 29 najboljših. Ti so dobili diplome, devet izmed njih pa še posebej nagrade; nagrade je bila deležna tudi gdč. Mezetova.

Ze iz načina nastopanja, pa tudi iz sestave foruma, ki je odločal, je razvidno, da je zahtevalo to tekmovanje poleg običajnih pogojev (prvovrstnega materiala, solidnega znanja in simpatične ter prepričevalne odrske pojave) tudi izrednih živcev, ker je bilo četvero vedno ožjih in ožjih izbiranj. Vsi nagrajeni konkurenti so naposled nastopili na slavnostnem koncertu.

Gdč. Anita Mezetova je po rodu Tržačanka in je lani dokončala študij solopetja na državnem konservatoriju v Ljubljani.

Učila se je pri ge. Foedranspergovi in pri ravnateljju Hubadu, študirala pa je tudi pri ge. Loh, na Dunaju se je izpopolnjevala v preteklem letu v šoli ge. Rado-Danieli. Odlični umetnici, ki si je v tako kratkem času priborila visoko priznanje v inozemstvu, čestitam in ji želim resne vztrajnosti, da uresniči napovedi dunajskih kritik (med drugim: Neues Wiener Extrablatt, Acht-Uhr-Blatt, Badener Zeitung in Zeitspiegel), ki obetajo mlad. simpatični pevki neobičajen razvoj, nam pa naj izpolni vse tiste upravičene upe, ki jih stavimo nanjo. *Slav'o Osterc.*

Po črnogorskem skalovju

Vladimir Regally

Niso lagali oni mnogi, ki so trdili, da je Črna gora divja v svojih lepotah in svoji romantiki. Iz Kotora gledamo nad seboj ogromno belo kačo s tridesetimi in več vijugami. Strmo se poganjajo navkreber, da jih motor komaj zmaguje. Iz ovinka prehaja cesta v ovinek. Ponekod je tako malo prostora, da se naš dolgi avto obrne po dveh, treh poizkusih z vso previdnostjo, ker pod nami zija vedno globlji prepad in pogled naravnost na kotorske strehe, stisnjene ob morju kakor lastovičje gnezdo pod kozolcem.

Nad ostrimi, skalnatimi robovi vidimo mogočne žične vrvi. Po njih se premika čolniček v višino in v njem tri glave. Vojaštvo oddelka za žične železnice iz Kotora se vadi za obrambo domovine. Dalmatinsko morje je naše in lepe slovenske planine, plodne hrvatske ravnice, ogromna polja Banata in Srema, pohlevna Srbija, krotki jug, romantična Bosna s Hercegovino, pa tudi te gole skale so naše, tudi tod je naša domovina, lepa in draga in ljubljena, pa naj bo plodna ali pa polna čeri in krša. Vrtoglav je pogled na to žično železnico in zibajoče se glave v čolniču, še bolj vrtoglava pa vožnja v njem. Fantje od fare so naši vojaki.

Motor se kadi in peni. Zmaguje po debeli uri še zadnje klance, da se potem spusti navzdol proti širši poljani, sredi katere so posajene številne hiše prve črnogorske vasi Njegušev. Desno za nami ostaja mogočni Lovčen z Njeguševim grobom in onkraj njega daleč morska ravnina.

V Njeguših enonadstropna hiša, kakor ljubljanska «šestica», z mogočnim napisom Grand hotel. Toda ne mislim ironično; prva črnogorska vas me je iznenadila. Izprehodil sem se skozi njo. Vsa čista je in ljubka s kamnitimi domovi. Ljudje prijazni s «pomoz Bog». Vse okrog strme pečine, ponekod z visokim kamnitim zidom ograjene njivice. Pravijo, da Črnogorci prinašajo prst pest po pest, dokler ne nastane mala oranica, in temu bi skoraj mogli verjeti.

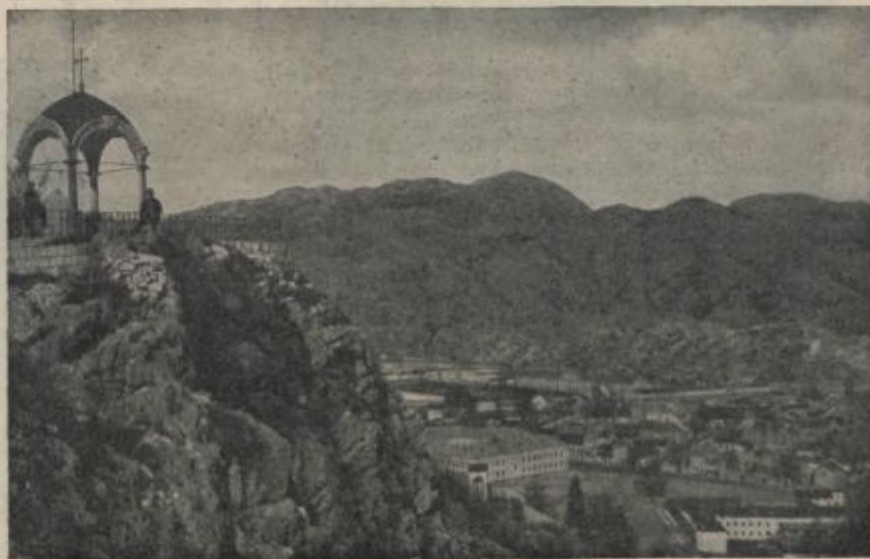
Za Njeguši se cesta zopet v širokem zamahu požene navkreber, da se povzpne čez zadnje vrhove pred Cetinjem. Skale postajajo dolgočasne, pa se kmalu odpre pred nami široko polje, preseka-no s prostorno, popolnoma ravno cesto. Na obzorju, na drugi strani doline, se zopet druga vije med skalami proti Budvi in pod njo leži razmetano Cetinje.

Cesta navzdol zaostaja hitro za nami. Po zadnjih obronkih se spuščamo v ravnino, da nekaj minut pozneje dosežemo carsko Cetinje, rojstno mesto našega kralja. Cetinje je nekaj prav posebnega. Glavna ulica je širša od katerekoli v največjih mestih naše države. Hiše največ enonadstropne, razen nekaterih novejših. Ne da bi vprašali, spoznamo takoj vse zgradbe bivših konzulatov in poslaništev v prestolnem črnogorskem mestu. Še trudnega me zanima kraljev rojstni dom. Majhna hišica z majhnimi okenci je to, vsa skromna. Danes je v njej oficirski dom cetinjske garnizije. Poleg nje je zanimiva patriaršija

s pravoslavnim semeniščem. Ljubko je še malo gledališče, pa park, pomembnejši grob vladike Petroviča na malem skalnatem hriščku, pa banovina in za nas še morda katoliška cerkev. Slovenska kolonija je prav številna in tudi prav zavedna.

Budva.

Cetinje. (Vladikov grob na Orlovem kršu.)

Čez dan so žene in dekleta redka v Cetinju. Pred vsako kavarno po več Črnogorcev v pisanih in lepih svojih narodnih nošah, kakopak z revolverjem za pasom. V razgovoru je ta upokojeni kapetan in oni tudi in tretji in četrti, pa še kak barjaktar med njimi itd. Menda jim ne gre slabo. Tri četrti je tu upokojencev. Na promenadi je zvečer več deklet, pa vendar niso ravno dostopna. Ostre poteze obraza so pri njih značilne in velike črne, svetlikajoče se oči. Visoko so vzravnane v znanem črnogorskem ponosu in zelo poštene. V razgovoru te kmalu žele seznaniti s starši, kar je gotovo prav lepa navada teh skalnatih deklet. Zakon jim je nekaj vzvišenega, svetega, zvestega in vdanega. Nezvestobe ne morejo pretrpeti, pa se zgodi večkrat, da jo maščujejo s krvjo. Čut družinskega življenja je pri njih posebno močno razvit. Vajene so dela in trpljenja, pa je zato njih telesni ustroj kočat, dasi so morda rojene v mehkih zibelkah. Njih značaj je plemenit in zelo občutljiv, vendar pa rade postajajo prevzetne, tudi domišljave in visoke.

Vezirjev most v Podgorici.

Za Cetinjem je menda v Črni gori najbolj znan Durmitor. In v njem je izražena Črna gora sama; vsa prelest tega skalovja, vsa tista nedoumljiva privlačnost, ki zvabi človeka med divje prepade in hudournike Durmitorja, so značilnosti naše Črne gore. Četudi je ta gotovo eden najbolj zapuščenih kotov vsega sveta, ve vendar o njem vsak otrok in je redko tod kamenje, ki ga človeško stopalo še ni prehodilo. Kralji in berači so jahali tod, učenjaki in razbojniki in morilci so imeli tu svoja vabljiva zavetišča za vedo ali zločine. Ta durmitorska brezpotja so sploh čudovita.

Ura še ni bila na tretji zjutraj, ko so se zabelile durmitorske pečine. Redke ljudi smo srečavali; le domačini so z osli in konjički hiteli k tujcem, da jih prenesejo v šavnik, Plevlje ali kamorkoli. V teh krajih potujete lahko le na konjih ali peš ali pa tako in tako. Do Črnega jezera je le še pol ure. Borovi gozdovi, polni debelega hlada, zaostajajo. Pred nami zbeži tu in tam zajec, da je to rano jutro kakor bajka.

Zdravilišča zidajo drugod, tu pa je vse zapuščeno in od rok, a vendar je le en sam dan v tem kraju kakor drugo rojstvo. Polno jezere je v okolici in romantika, kakršne človek še slutiti ne more. Kljub temu pa grade ravno letos prvo vozno cesto v tem kraju. Od šavnika do žabljaka bo držala.

Durmitor je mesto sanj in neverjetnosti. Vsi filmi in vse slike so tako daleč od resnice, kakor Ljubljana odtod.

V mrtvi tišini se odpira pred nami Črno jezero. Ribice ustvarjajo prelest smaragdov v jutrnjem soncu. Na vrhovih Durmitorja se je razdelilo nočno nebo. Lepota je nepopisna. Sneg v razorih se lesketa od daljne svetlobe.

Da, Črna gora je skalnata, toda čudovito lepa.

JESEN JE PRIŠLA

Tako čudno prevzame človeka, ko se začne krajšati dan, ko se začno poditi drobne megle kakor motoglave nad strehami. Ne, zemlja postaja utrujena. Počitka je potrebna. In ta utrujenost se loti tudi njega samega. Ves je kakor tista prazna polja, ki so že nanovo preorana za zimsko setev.

V pustih jutrih, ko silijo skozi težke megle črne, prazne veje kakor okamenele pošastne roke, mu drhti srce. Ko stoji ob oknu in kar s strahom strmi v ta mir, čuti smrt v prirodi. Pravo živo smrt. Še vetra ni več, da bi odtrgal poslednje liste z vej in jih v vrtincu vrgel na tla, kjer bodo zgnili in dali novo, plodno prst.

Zato je človek takrat žalosten. Nekaj neznanega se je v njem utrgalo. Nekaj bolnega ga je prevzelo. In časih se ga loti čudna misel in ne more je odgnati. Čuti konec vsega in kar zahoče se mu, da bi vzel ta konec tudi njega...

Pa ni vse smrt.

Le odpri zaprta okna. Skozi duri pokukaj v kuhinjo. Stopi v gozd. Povsod je še živo.

Tudi paradižnikov sok je že kuhan in pripravljen za mrzle dni...

Gospodinja pripravlja kumarice za zimo.

Davno so že odletele lastovke. Seveda, zeblo jih je, pa so se nam izneverile. Naveličajo se, pa nas zapuste. Samo vrabci še prezebajo na praznih vejah.

Ljudi ne zebe. Dela je toliko, da jih pošteno ogreje. Kar poglej do vrha obložene vozove, ki prihajajo iz gozda! Drv je treba za zimo, da bo peč topla, pa mora gospodar poskrbeti zanje. Pošteno se je segrel, ko jih je nakladal. Zdaj jih pelje domov. Vesel je v obraz. Zadnji voz. Potem ne bo treba več lesti v gozd, ki je tako pust in prazen.

In v kuhinji? Tudi tu se je treba pripraviti na zimo. Shramba je polna dobrot, stara mati ima pa še polne roke dela. Zadnje kumarice je pobrala na vrtu. Zdaj jih vlaga v kozarce. Mezgo je že skuhalo, da se bodo otroci sladkali za pečjo. Kar vesela je, kadar pogleda dolgo vrsto kozarcev v shrambi. Seveda, precej večerov je morala delati in kuhati do pozne noči, toda zdaj se bo kmalu lahko odpočila. Tudi paradižnikov sok je že kuhan. Dovolj ga bo do prihodnjega leta. V obilici je dal letos vrt vsega. Ne bo treba kupovati ali pa stradati.

Pozabljivost

Gospod Koren in gospa Korenovka sta se odločila, da pojdeta k morju. Gospod Koren je obložen s kovčegi, zadaj pa jih pelje še postrežnica poln voziček. Ko pridejo na postajo — še dve minuti je do odhoda vlaka — se nenadoma spomni gospa Korenovka:

«Jej, gramofonske plošče sva pozabila doma!»

Otroci so v šoli. To ji je najbolj všeč. Poleti, v počitnicah so se zmeraj smukali okoli nje. Zdaj je pa tak svet mir.

Jesen je prišla. Povsod jo čutimo. Povsod.

Kratki so dnevi. Preden se človek zave, pride večer in prižgati je treba luč. Takrat je v hiši najbolj domače. Otroci sedijo k peči. Seveda, malo je treba že zakuriti, že zaradi navade. Drugače pri peči ni prijetno. Gori na zapečku pa sedi stari oče in jim pripoveduje povesti. Veselo ga poslušajo. Kar zamaknejo se. In pripoveduje jim o čarovnicah, o škrtatih, o strahovih, da jim je kar tesno pri srcu, ko konča. Kar v posteljo se ne upajo. Povsod jih vidijo, tiste strahove. Pa jih mamica poboža in pomiri — in vse je dobro. Odejo si potegnejo čez glavo in zaspe. Jutri je spet šola...

Taka je jesen. Vesela in žalostna. Kakor mi... Dih smrti čutimo v njej in slutnjo novega življenja. Še malo, samo še kratka zima mora miniti, pa se bo spet zasmejal solnce, pa bo spet pomlad... B. R.

Letošnjo zimo bo pa dovolj dobrih priboljškov.

Gospodu Korenu zaliva pot čelo. Nejevoljno jo pogleda. Potem pa se mu prestrašeno razleze obraz:

«Pa klavir bi bila morala tudi vzeti s seboj!»

Gospa Korenovka ga začudeno pogleda in ga vpraša, kako je prišel na to prismojeno misel.

«Na njem sem pozabil vozna listka», se odreže gospod Koren.

Kraljevsko Visočanstvo Durra Shehvar Azam Jah,
nasledstvena princesa hajderabadska;

N a š e i n d i j s k e ž e n e

Princesa Durra Shehvar Azam Jah je edinka kalifa vseh Mohamedancev Abdula Medjida in vnukinja otomanskega sultana Abdula Aziza. Princesa Durra Shehvar (to perzijsko ime pomeni «Kraljevski biser») se je rodila v Carigradu. Spremljala je očeta v pregnanstvo in se lani poročila s prestolonaslednikom Azamom Jahom iz Hajderabada. Njenega tasta Nizama hajderabadskega imajo za največjega bogataša na svetu. On je najsilnejši vladar Indije, gospodar nad življenjem in smrtjo svojih podložnikov. Tako je princesa po rojstvu in po svoji možitvi ena najmenitnejših mohamedanskih žena. S svojim možem prebiva v čudovito lepi palači iz belega marmorja v Hajderabadu in je edina njegova žena, zakaj on se je povsem odrekel svoji pravici do harema.

Ko sem po svojem svatbenem potovanju po južni Franciji prišla v Indijo, sem naletela tu na žene, ki imajo čisto drugačne življenjske običaje kakor žene na carigraskem dvoru mojega očeta ali pa žene, ki sem jih srečavala tedaj, ko sem še bivala v Evropi.

Marsikaj v življenju hajderabadskih žena me sili k občudovanju, bodisi da so na dvoru mojega tasta, Njeg. Vel. Nizama hajderabadskega, ali pa najbednejše članice nižjih slojev. Ubožice žive tako, da jih je treba pomilovati in hkrati občudovati. Revščina, pomanjkanje in lakota jih spremljajo skozi življenje. In vendar so zadovoljne s svojo usodo, ki jim že prav zgodaj nakloni otroke in skrbi. Celó starost pride prezgodaj nadnje. S petnajstimi leti postanejo žene in matere, s tridesetimi osivijo od naporov in gube jim razorjejo lica. Njih življenje je delo, delo usoda. Nihče se ne zmeni zanje, menda zato ne, ker je prav njih delo tisto, na katerem temelji bogastvo vse dežele.

Ženo iz srednjih slojev vidiš le bolj poredkem. Živi skoraj samo za dom. Njeno častihlepje, ki ga prav gotovo ima, se izraža v otrocih.

Podobno, le da veliko razkošnejše, je življenje aristokratskih žena iz tako imenovane «stare šole». Skoraj nikoli ne gredo z doma, ki je na zunan pust in gol, znotraj pa v arhitektonskem oziru zelo dragocen: tu so vrtovi in dvorišča, okrašena s šumotajočimi vodometi. Ob teh vodících preživlja gospodinja svoje dni, obdana s spremstvom, pestunjami in dojljami, o zunanji okolici in o svetovnih dogodkih ve le iz pripovedovanja.

Ta družabni red pa naglo izumira, kajti mlajši rod si močno prizadeva, da bi aktivno posegel v življenje. Poznala sem dame, ki so živele v strogem «purdhu» (ločene od zunanjega sveta), in njih smoter je bil, da rode kar največ otrok. Pozneje pa so se čisto izpremenile,

raztrgale so suženjske rodbinske vezi in odšle v svet, vkljub nevarnosti, da jih svojci zavržejo za vedno.

Mnogo jih je šlo v Evropo, kjer so študirale in se spet vrnile domov. Zdaj so učiteljice ali pa se bavijo s prostimi poklici.

Seveda jih je kaj malo, ki bi opustile vse tradicije, prav tako kakor Evropka, ki se posveti gospodinjstvu, brž ko se poroči in dobi otroke. Mlajša generacija neporočenih Indijk pa na vso moč stremi za napredkom.

V Hajderabadu sta dve dobri ženski univerzi. Mahboubijska visoka šola je za hčere iz najvišjih družabnih slojev in nudi vse stopnje izobrazbe, osmanijska pa je dostopna vsem in slovi po tem, da je edina indijska visoka šola, ki kot glavni predmet goji urdujski jezik. Oba zavoda zahtevata od svojih učenk zelo veliko.

Mnogo Indijk študira v Evropi. V Indiji polagajo veliko važnost na telesno vzgojo. Dekleta v Hajderabadu se bavijo z vsemi sporti in ženski skavti imajo veliko število članic. Kljub temu napredku se hajderabadsko ženstvo strogo drži mnogih lepih starih šeg. Nikoli se na primer niso ločile od svojih oblačil. Mohamedanka nosi doma ozke hlače, nekakšno bluzo in preko ramena trak. Izven doma nosi «sari», to je kos blaga, ki si ga ovije okrog telesa kakor rimsko tugo. Rob tega oblačila je po navadi okrašen z vezeninami. Skoraj povsod tkejo in vezejo tkanino (brokat ali kaj podobnega) za «sari» celo v najmenitnejših hišah doma. Nikjer ni tako krasnega brokata in tako umetniških vezenin kakor v Indiji.

Evropskih lepotil Indijka ne uporablja, in prav ima. Zakaj pod belim pudrom njena polt posivi in nobeno črtalo za ustnice se ne prilega barvi njenih ustnic. Naravna lepota Indijke umetnih sredstev ne potrebuje. V svojem buduarju sedi indijska dama z razprečkanimi lasmi, ki si jih maže z oljem, z velikimi, sanjavimi, temnimi očmi, z ravnim, fino rezanim nosom in bledimi ustnami. Nad vse ljubi glasbo in petje. Na citrah spremlja svoje nizko, blagglasno petje, ki magično deluje nanjo in na njene poslušalce. Njena pesem ji je molitev.

Imovita Indijka je bogato okrašena z dragulji, bajnimi uhani, prstani in zapestnicami. Poročene žene nosijo dve enaki zapestnici, na vsaki roki po eno, ki imata isti simbolični pomen kakor poročni prstani, katerih nikoli ne odlože.

Indijka ima najlepšo hojo. Z dvignjeno glavo in z ravno hrbtenico rahlo polzi po zemlji. Stokrat sem pozikovala posnemati to kraljevsko hojo, a stokrat zaman.

Cvetlice pomenijo zanje neskončno veliko. Rade so zatopljene v opazovanje lotosovih cvetov v ribniku in večkrat se zdi, kakor bi bili tudi cvetovi zatopljeni v opazovanje teh žena, ki so cvetlicam tako podobne...

Prevedla Aldica Šorlijeva.

Se nekaj novih nagrad!

K nagradam, ki so razpisane v zadnji številki, smo pridejali že nekaj novih, ki jih objavimo v prihodnji številki. Do takrat bo tudi jedilnica že izgotovljena. Krasna bo. Če jo dobite, je boste lahko veseli. V prihodnji številki prinesemo njeno sliko.

Zato le pridno sestavljajte uganko „Ljubezem gre skozi želodec“.

Vsaka dobi svojo nagrado.

Obdarujte svoje drage!

Kolikokrat ste v zadregi, kadar je god ali rojstni dan koga, ki ga imate radi. Za dragocene stvari ni denarja, saj ga včasih še za druge stvari primanjkuje. Da bi nič ne dali, pa zopet ne morete.

Človeku se milo stori, ko pride tak dan, pa nima primernega darila. Saj se nam tako dobro zdi, kadar koga obdarujemo.

Zdaj je lepa priložnost. Z majhnimi izdatki si lahko omislite res vredno in trajno darilo.

Darujte knjige, ki prinesejo veselje Vaši družini.

Da omogočimo nabavo knjig tudi tistim, ki težko utrpe večji znesek, znižujemo ceno za dobo osmih dni, in sicer od 4.-12. oktobra t. l. na polovico.

Vsaka knjiga, ki jo naročite v teh dneh, stane samo Din 15'—

Sedaj je čas, da si za družinske praznike, za Miklavža in Božič, naročite knjige iz naših zbirk.

Vsak otrok in tudi odrasel človek je srečen, kadar mu kdo pripoveduje živo povest ali pa mu ob mirnem, tihem večeru čita iz dobre knjige kakšno čudovito zgodbo. Taka knjiga prinaša novih radosti. Dobra knjiga Vas nikdar ne razočara. Vodi Vas v bajeslovne dežele, pripoveduje Vam vesele in žalostne prigode ljudi, uči Vas spoznavati nevarnosti življenja. S čitanjem si pa tudi pridobite širše obzorje in večjo izobrazbo.

Pri naročilu pa ne pozabite nase. Gotovo je nekaj knjig, ki bi jih tudi Vi radi brali. Če naročite vseh pet letošnjih gospodinjskih knjig, jih dobite za 37 dinarjev (posamezna knjiga stane Din 15'—).

Gospodinjske knjige so Vam nujno potrebne. Kar pogledjte naslednje strani, pa boste videli, da Vam vsaka teh knjig prinaša nekaj dobrega. Iz vsake knjige se nekaj naučite.

Koliko Vam že koristi „Koledar Žene in doma“. Življenje in kriza Vam vsak dan pripravljata nove težave. Vsak dan stojite pred vprašanjem: „Kako naj varčujem in kako lahko varčujem z denarjem in časom?“

Naš gospodinjski koledar Vam pokaže pot, kako si lahko dohodke in izdatke uredite, kako si lahko prav razdelite delovni čas in kako si pomagate preko vseh teh težav.

Zato pravim:

Med knjigami, ki jih boste naročili s priloženo dopisnico, ne sme manjkati „Gospodinjskega koledarja Žene in doma“ za leto 1934.

Torej ne pozabite tole:

1. Cela zbirka 11 leposlovnih knjig (Din 330'—) stane
od 4. do 12. oktobra samo Din 130'—.
2. Cela zbirka 11 gospodinjskih knjig (Din 330'—) stane
od 4. do 12. oktobra samo Din 130'—.
3. Letošnjih pet gospodinjskih knjig stane, če jih skupaj naročite,
Din 32'— in poštšina Din 5'—, torej pet knjig Din 37'—.
4. Posamezna knjiga (Din 30'—) stane sedaj Din 15'—.

Pozdravlja Vas

Polkrajškova

Kakšen mož je spasoben za zakon?

Kadar se moški in ženska drug v drugega zagledata, prav nič ne pomislita, kaj jima prinese ljubezen. Saj pravijo, in po vsej pravici, da je ljubezen slepa. Takrat oba verjameta sladkim besedam, obljubam in prisegam. Oba zidata gradove v oblake.

Izmed sto ljudi pa jih je komaj deset, ki stopajo v zakon, pa so dovolj poučeni o vsem, kar jim je nujno potrebno vedeti o zakonskem stanu. Malo jih je, ki bi na vse strani dodobra poznali dolžnosti moža in žene in spolno življenje in ki bi vedeli, kaj je obema treba, da bo njuna zveza srečna in zadovoljna. Zato je toliko tisoč in tisoč mož in žen v zakonu nesrečnih in prevarjenih.

Prava in preiščena ljubezen pa lahko prinese obema resnično srečo in trajno zadovoljnost, če se vsak odrasel človek še pred zakonom pouči o vsem, kar ga čaka v zakonu.

O vsem tem govori knjiga »Mož in zakon«, ki jo je napisal znameniti ameriški psiholog Bernarr Macfadden. Razume se po sebi, da je ta knjiga namenjena samo tistim, ki iščejo v taki knjigi resnega pouka, nikakor pa ne nedorasli mladini, in še manj tistim, ki bi z grdo mislijo v srcu iskali med vrsticami kaj, kar bi jim vzbujalo poželjenje po uživanju. Ta knjiga ima 32 poglavij, in sicer:

Vrednost popolne moškosti
Ali sem res mož
Ali je zakon potreben
Kdaj naj se moški oženi
Izbiranje zakonske tovarišče
Ljubimkanje in njegove nevarnosti
Dekle, ki je grešilo
Začetek zakonskih odnošajev
Prijateljstva v zakonu
Primoženo in priženjeno sorodstvo
Denar v zakonu
Spolne zablode v zakonu
Ureditev zakonskih odnošajev
Ali naj spita mož in žena v ločenih posteljah
Trdna ljubezen — temelj zakonske sreče
Dolžnosti moža do nosne žene

Določevanje otrokovega spola
Ali naj bo mož pri porodu
Ali so otroci zmeraj zaželeni
Odpravljanje plodu
Prepir in pomirjenje
Ločitev s fiziološkega stališča
Ali je mogoče ustvariti nov zakon
Nervstoba v zakonu
Strupeni zmaj ljubosumnosti
Izdivjanje pred zakonom
Izpoved mladostnih grehov
Zakonsko življenje v poznih letih
Kako se obvaruješ spolnih bolezni
Rezultat o masturbaciji
Zdravljenje masturbacije
Kako si pridobimo pravo moškost

Samo osem dni je cena znižana od Din 30.- na Din 15.-

Zato že danes odpošljite priloženo naročilnico.

Zbirka knjig za žene:

Enajst gospodinjskih knjig (1100 strani)

Posamezna knjiga stane Din 30.—, od 4.—12. oktobra samo Din 15.—. Vseh enajst knjig pa lahko dobite za Din 130.—, če jih naročite v osemih dneh. Izpolnite še danes priloženo naročilnico.

»Sitni možje — Vzgoja za zakon«

To knjigo smejo čitati samo žene in dekleta, ki so izpolnile 18. leto. Pa tudi starejše bodo dobile v njej marsikatero navodilo, kako se da v zakonu marsikaj izpremeniti na lepše in boljše. Spisal jo je znameniti filozof R. Gerling.

»Kako vzgojimo svojo deco«

To je prva slovenska knjiga o sodobni vzgoji otrok. Vsak jo bo rad čital, ker je vprašanje vzgoje dandanes najbolj važno. Matere in očetje pa bodo našli v tej knjigi evangelijski, kako naj se pravilno vzgaja današnji rod.

»Za pridne roke — šivanje«

Dandanes v teh težkih časih je taka knjiga nujno potrebna. Mnogo je žen, ki morajo zaradi zmanjšanih dohodkov same napravljati oblačila sebi in otrokom. Pa tudi tistim, ki že znajo šivati, bo opis moderne tehnike šivanja dobro služil. Vsebina je ponazorjena skoraj z 200 slikami.

Kako naj kuham, da bo mož zadovoljen?

To vprašanje dela vsaki gospodinji skrbi. Teh skrbi se pa iznebi, ako ji naročite knjigo »Kako naj kuham«. V knjigi je 500 kuharskih tajnosti.

»Postanek otroka in njegov razvoj«

Ljubezen, ki jo goji mati do svoje dece, je tako vzvišena in čudovito lepa, da jo upravičeno opevaajo vsi veliki pesniki. Kaj vse stori mati za svoje dete! Žrtvuje sebe, žrtvuje vse dobrine tega sveta za srečo tistega, ki mu je dala življenje. Zato je razumljivo, da se hoče vsaka žena poučiti o postanku otroka in o njegovem rojstvu in razvoju.

»Vrt in moje rože«

Ta knjiga bo dobro služila tudi tistim, ki niso tako srečni, da bi imeli kaj svojega vrta, saj jim bo nudila vse polno nasvetov, kako se ločita dobra povrtina in sadje od slabega.

»Za pridne roke«, III. del: »Pletenje in krpanje«

s številnimi slikami. Te knjige boste prav gotovo ve-sele; saj ni žene, ki bi ne uživala, kadar pregleduje knjigo, polno lepih, cenelih in praktičnih oblačil. Pokazala Vam bo, kako si brez truda in z majhnimi stroški sami napletete vse, kar potrebujete za dom.

»Naše zdravje«, II. del

Ta knjiga bo razpravljala o vseh mogočih boleznih, tako da bi ne smelo biti žene, ki bi bila brez te zdravniške knjige.

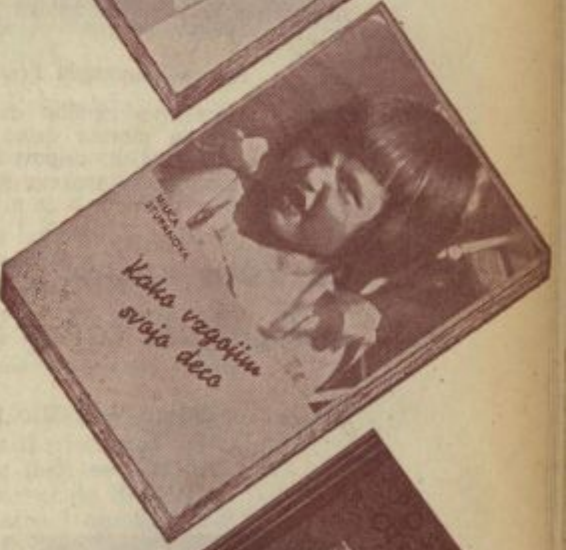
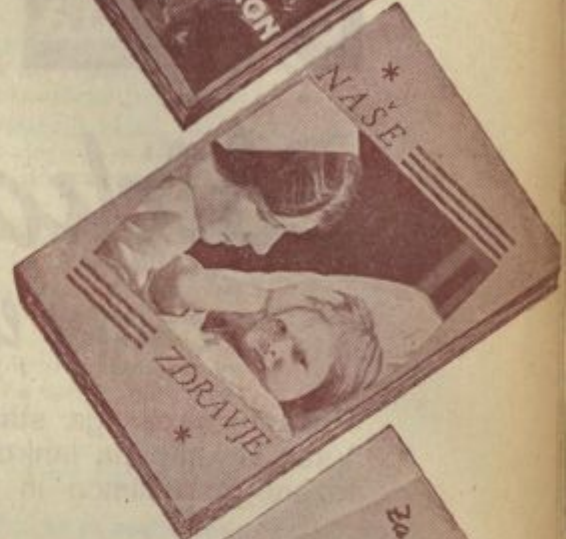
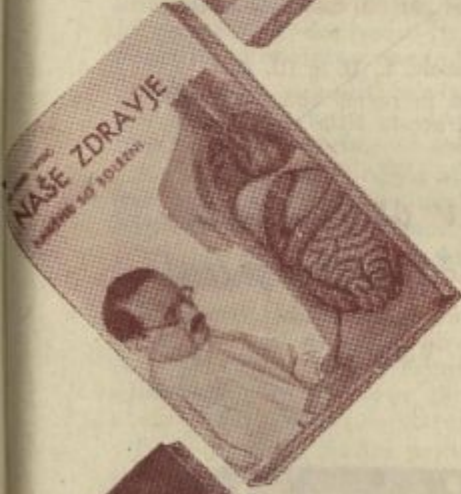
»Gospodinjski koledar za leto 1934.«

Naš koledar se je med slovenskim ženstvom močno udomačil. Gotovo bi ga vsaka gospodinja težko pogrešala, ko bi ga v začetku leta ne dobila. Saj je potrebno, da vsaka žena vodi račun o svojih dohodkih in izdatkih. Vse to lahko vpišuje v svoj gospodinjski koledar. Poleg praktične vsebine pa ima koledar še razne zanimivosti za pouk in kratek čas.

Mož in zakon

Ta knjiga je opisana na prejšnji strani.

Prosim, čitajte naslednjo stran!

Zbirka knjig za moške:

Enajst leposlovnih knjig (1100 strani)

Posamezna knjiga stane Din 30.—, od 4. do 12. oktobra 1933 pa samo Din 15.—. Vseh 11 knjig pa lahko dobite za Din 130.—, če jih naročite v 8 dneh. Prečitajte priloženo naročilnico in jo še danes odpošljite. Teh 11 knjig prinaša čudovite povesti.

Knjiga Pierrea Benoita »Atlantida«, I. in II. del.

Vam opisuje bajeslovno Atlantido in njeno kraljico Antineo, ki je tako tajinstveno lepa, da vsak moški, ki jo vidi, od ljubezni umre.

Knjiga Knuta Hamsuna »Viktorija«

ni navadna povest. To je zgodba, ki pretresljivo povečuje vsemogočnost velike ljubezni. Spominja na pravljico o dveh kraljevih otrocih, ki sta se »tako zelo ljubila«, pa se nista mogla nikdar dobiti, ker je bila voda med njima pregloboka. »Viktorija« je visoka pesem dveh ljudi, ki sta z grenkim smehljajem krvavela od bolesti in obupa.

Knjiga Leonharda Franka »Karel in Ana«

opisuje pretresljivo zgodbo dveh ujetnikov. Zapuščena v ruskem močvirju morata daleč proč od ljudi kopati jarke. Rihard, ki je oženjen, pripoveduje tovarišu Karlu vse podrobnosti svojega zakonskega življenja, tako da se Karel zaljubi v njegovo ženo, ki je ni še nikdar videl.

Knjiga Claudea Farrèrea »Opij«

Vas vodi v zemljo solnca in opoja, v deželo opija, čarobnih prividov, sle ljubezni in smrti ponorelega človeka, ki se je opajal s tem sladkim strupom.

Knjiga Jožefa Conrada »Tajfun«

riše grozoto razdivjanega morja in pripoveduje, kako je zabrodil parnik in vrtinčast tajfun in kako se potniki navzlic strahotam pobesnelega neba tepejo za dolarje, ki so se usuli iz razbitega zaboja.

Knjiga Emila Ludwiga »Sinovom v svarilo«, I. in II. del.

Vam pove, zakaj je bilo med vojno poklanjih devet milijonov ljudi. Brali boste o cesarju Francu Jožefu, ki je vojno napovedal pod vplivom nadutega grofa Berchtolda. Spoznali boste gnilobo takratnih diplomatov, ki so zakrivilili petletno krvavo klanje.

Knjiga Uptona Sinclaira »Alkohol«, I., II. in III. del.

je čudovit roman, povest bogatih in revnih pijancev, med katerimi vzklije ljubezen dveh, ki gresta čista skozi plamen in pekel, kamor ju je pahnil alkohol.

Če Vam knjige ne bodo všeč, nam jih lahko venete v osmih dneh, nakar Vam takoj venemo Vaših 130 Din. Izpolnite priloženo dopisnico!

Če želite knjige v platno vezane, pa nakažite Din 60.— več. Revijo »Priatelj« Vam pošljemo brezplačno na ogled.

Temelj vsega dobrega je prava vzgoja. Človek, ki je dobro vzgojen, bo težko zašel s prave poti, kajti dobra vzgoja sije pred njim kakor jasna zvezda iz spomina mladosti in mu kaže pravo pot, da ne zaide.

Prvo in najvažnejšo vzgojo prejme otrok pač od svoje matere.

Vsaka prava gospodinja mora biti svojim otrokom dobra mati. Njena najbolj častna in tudi najtežja naloga je to.

Mati je tista, ki vcepi otroku v srce ljubezen do vsega dobrega, ga posvari pred slabim in ga podpira kakor nežno drevce, da se njegova rast pravilno razvija, da poganja v drevo, ki bo kdaj rodilo človeštvu žlahtne sadove.

Gospodinja, ki se te dolžnosti ne zaveda, ni prava gospodinja in je slaba mati. Če prepusti otroke samim sebi, da rasejo kakor mali divjaki, bo tudi njih kesnejše življenje — divje drevo brez sadu. Slabo vzgojeni otroci se radi izgube in so pokora staršem.

Otrok se mora vzgajati v duhu kreposti. Paziti se mora nanj, da ne zboli, treba ga je negovati. Toda ne sme se omehkužiti!

Dandanes je življenje vedno težja borba. In za to borbo moramo otroka vzgojiti. Počasi ga moramo utrditi, da bo spoznal življenje in hodil po pravih potih.

Starši morajo pač sami dajati dober zgled, zlasti mati.

Dobra mati gleda in pazi, da oplemeniti otrokovo srce. Zgodaj prične vzgajati svojo deco in jo navajati k dobremu. Sproti zatira plevel, ki poganja poleg dragocenega klasja iz otroške duše.

Mati mora vzbuditi v otroškem sreju spoštovanje do staršev, kajti če otrok starše spoštuje, mu je njih beseda sveta.

Kako gleda otrok očeta ali mater. Zanj sta onadva vse na svetu. Vso modrost vidi v njiju. V očetu gleda vso telesno moč, vso dobroto v materi.

Da, oče in mati morata biti otroku vzor in potem ga lahko vzgajata.

Preprosti ljudje imajo žal navado, da večkrat dvomljivo govore vpričo otroka, ki je že nekoliko starejši. Otroku jih ne razume. Toda zapomni si njih besede in se začne zanimati za tisto skrivnostno reč, o kateri se starejši menijo.

In to je slabo. Kadar pride čas, mora otrok vse zvedeti. Prezgodnje spoznanje mu pa vzame iluzije o vsem lepem in dobrem.

Dobra mati navaja otroka že zgodaj k pokorščini in delu. Kmalu mora delati lažje reči. Uči ga potrpežljivosti in prijaznosti.

Ne smemo pa otrok prehitro mučiti z učenjem, kajti taki otroci izgube, kadar pridejo v šolo, večkrat veselje do vsega, ker ni šola zanje več zanimiva, če že vse znajo od doma. Tudi ni zdravo nežne možgane prezgodaj mučiti z učenjem.

Če nas otroci slušajo, jim za to ne smemo obetati posebnega plačila. Otroku mora ubogati brez ugovora.

Navadimo otroke na zmernost, skromnost in samozatajevanje. Tudi varčni morajo biti. Otroci imajo navado, da neso vsak dinar sproti za sladice. To ni dobro. Že mladi se razvajajo, da ne poznajo vrednosti denarja.

Navajajmo jih pa tudi k darežljivosti. Če pride siromak, pošlji otroka, da mu da vbogajme in se tako navadi usmiljenja do revnejšega bližnjega.

Otroku ne smemo dajati opojnih pijač, ki so zanj strup. Marsikatera mati daje v svoji slepi ljubezni otrokom vina. S tem jih zastruplja, saj alkohol še starejšim škoduje.

Dobre gospodinke in matere! Navadite otroke, da bodo odkritosrčni, pošteni in pravični! Otroku lagati niti znati ne sme. Laž ga spelje na napačno pot. Če laže, tedaj veš, da je storil nekaj, kar ni prav.

Otrok mora biti pošten, kakor si ti sama, da bo vreden član človeške družbe. Za vse te mora prosi, ničesar si ne sme sam vzeti.

In ti, mati, mu dajaj zadostno hrano, da se ne navadi jemati sam, kar ga lahko zavede na kriva pota.

Večkrat se spomnim na dečka, ki je postal razbojnik. Preden so ga obesili, je prosil sodnike, naj bi mu dovolili, da bi se poslovil od svoje matere. Dovolili so mu. Pristopil je k sivi starki. Tedaj je ona strašno zakričala. Razbojnik je izpljunil njen nos, ki ga ji je odgriznil, nikar da bi jo bil poljubil v slovo. Potem je glasno rekel:

«Mati! Ti si kriva moje smrti, zato sem te zdaj sam kaznoval. Ti si me poslala, da sem ukradel sosedu šivanko. In od tedaj sem pričel krasti, dokler nisem postal še razbojnik in ubijalec.»

Otroci morajo biti snažni. Včasih je to sicer težko. Deca toliko zamaže. Toda skrbna gospodinja jih počasi navadi, da pazijo vsaj nekoliko nase, če jim vzbudi čut za snažnost.

Privoščimo otrokom razvedrila! Radi poslušajo nedolžne pravljice in povesti. Pripovedujmo jim jih.

Poslušajmo, kaj nam otroci pripovedujejo, in uvažujmo njih govorjenje, zato nas bodo oni oboževali.

Igre v naravi so deci najlepše in najbolj zdravo razvedrilo. Privoščimo jim jih večkrat.

Pametna mati ne pripoveduje otrokom strahotnih reči, ker jih s tem bega. Prav zato postanejo otroci plašljivi in se boje.

Pregovor, da šiba novo mašo poje, ne velja vselej.

Poznam mater, ki je vzgojila štiri akademsko naobražene otroke, a niti ona niti njen mož nista nikoli nobenega udarila. Poleg tega se niti razumela nista. Vendar sta iz ljubezni do dece tako nosila svoj težki križ, da so otroci opazili med njima nesoglasje šele kesneje, ko so že odrasli.

Ta mati je bila sicer preprosta žena, vendar je poznala skrivnost vzgoje.

Neposlušne otroke moramo sicer kaznovati, toda poizkusimo najprej z resno besedo.

Uvidevna mati ne bo otroka kaznovala s tem, da bi mu odtegnila hrano, kajti lačen otrok bo vzela, kar bo dobil, samo da se nasiti.

Tudi ne smemo otrok za kazen zapirati v mračne prostore, kjer koprnevajo od strahu.

ZA NAJE MALE

Nj. Vis. kraljevič Peter je praznoval 6. septembra svoj deseti rojstni dan.

Anica Molk:

Ob koncu počitnic

Zdaj je konec lepih dni,
deci v šolo se mudi!
Ta vzdihuje, drugi joka,
tretji veka, oni stoka.

Le korajžo, nič solzal!
Kaj bi vedno le doma
se igrali in vpili,
pravega se nič učili!

Če se boste le igrali,
dobro jedli, pridno spali,
iz vas nikoli nič ne bo,
sojeno je že tako!

Kdor pa hoče kaj veljati,
ta ne sme se šole bati.
Pridno mora se učiti,
prav marljivo in hraber biti!

Hej, veselo vsi v šolo!

Mala Mimica

Mimica ima mamico. Mamica goji kokoši. Včeraj, ko se je mamica ukvarjala z Mimico, je prišla lisica in ukradla kokoš.

Kokoš je namreč ušla iz kurnika in se zatekla v gozd. Tam jo je lisica pojedla.

«Vidiš,» pravi mamica Mimici, «lisica je pojedla kokoško, ker ni mene ubogala in ostala doma.»

Mimica nekaj časa premišlja. Potem pa pravi mamici:

«Kajne mamica, ako bi bila ubogala, bi jo bili pa mi pojedli?»

Stana Vinšek:

Picek-pacek

Picek-pacek ima belo perje, ki je pomešano s črnimi lisami, majhen repek, živordečo rožo in dve posebno bistri očesci. Toda, oprostite, pozabila sem kar v začetku ugotoviti: Picek-pacek je majhna piška. Kaj je piška, veste menda vsi, «picek» ali «pipek» pa pravijo v naših krajih petelinčkom in piškam, ki so še v zorni kurji mladosti. Pa da začnem:

Picek-pacek se je prikljuval iz jajčka z osmimi bratci in sestricami. Mamica-kokica je svojo živo čiv-

kajočo družinico ponosno vodila po dvorišču in se hrepeneče ozirala na vrt, kjer je bilo tako vabljivo zeleno in kamor so mali picki tako radi uhajali skozi razne špranje v ograji. No, pa sva se je s sestrično Minko seveda usmili in jo pustili na vrt, čeprav teta ni bila prav nič navdušena za to; ker sva pa obljubili, da bova kurjo družinico pazljivo pasli, je končno le privolila. Picki so bili res silno srčkani, vendar ne tako, da bi jih ves dan gledali. Zato sva midve kurji pastirici kokico nekolikokrat energično spodili z gredic, ji dali še primernih naukov — ter jo odkurili. No, kuricamamica si je najine opomine očito vzela k srcu, kajti prav nobena solata ni zmanjkala — pač pa je zmanjkala eden pipkov. Z vrta z najboljšo voljo ni mogel, torej ga je odnesel jastreb ali dehor ali podlasica ali pa celo divja mačka! Res je bila zadnjih dvajset let samo ena taka zver pri nas ustreljena — pa nič se ne ve! Vsi smo goreče razpravljali o perečem vprašanju: teta, Minka, bratranec Zoran, kuharica Nežka, moja malenkost in stric — pa seveda nismo dohnali drugega kakor: piške ne smejo več na vrt. A kruta usoda ni mirovala in vsak dan je izginil po en picek. Ko sta bila le še dva, je kuharica Nežka nekega dopoldne zavpila kakor obsedena, zgrabila metlo in kljub svoji obilnosti kakor puščica zletela na dvorišče — picka seveda ni rešila, a videla je le, da ga je odnesel sosedov maček. Po tej uradni ugotovitvi je vzela stric puško, šel nad roparskega mačka in ga tudi ustrelil. Z Minko pa sva zbežali in tudi mrtvega mucka nisva šli gledat, ker se je nama le preveč smilil. Vedeli sva, da je dobil pri sosedu več udarcev ko hrane — res se ni spodobilo, da si je zato privoščil naše picke, pa morda si je domišljal, da je njemu dovoljeno isto, kar ljudem...

Na tako žalosten način je torej ostal Picek-pacek čisto sam. Čisto sam, kajti brž ko je malo odrasel, se tudi mamica-koklja ni več zmenila zanj. Picek pa je očito hrepel po družbi, in ker se je nam vsem smilil, je bil kmalu več v kuhinji kakor kje drugje. Tu se ga je tudi prijel drugi del njegovega imena — namreč Nežka, kuharica, ga je začela tako klicati, ker je mo-

rala vedno za njim čediti. No, pa če se kaj podobnega ne zameri malim ljudem, kaj se bo zamerilo malemu pipku?

Picek-pacek je bil vsak dan večji, pa tudi vsak dan bolj domač, celo drzen! Bal se ni prav nikogar, še domači muček «Baci» mu ni pognal «kurje polti» po hrbtu. («Baci» je malo čudno ime za mucka, kajne? Pa veste, prav za prav se imenuje «Bacil difterije».) Tako ga je namreč krstil bratranec Zoran, ki je medicinec v II. semestru in mora seveda povsod stresati svojo učenost. Pravi namreč, da so mačke izvrstne prenašalke bacilov difterije. Ne vem, ali je res ali ne, vem pa, da je bilo vsem to ime predolgo in zato kličemo mucka le «Baci», ostalo si pa samo mislimo.)

Torej Picek-pacek se ne boji ne ljudi ne živali, velik prijatelj pa je z daklom «O». To ime je dovolj kratko, ni res, in razen tega človek takoj ve, iz katere pasme je pes, ki ima noge v obliki te črke. Picek-pacek in «O» sta ves dan skupaj in vsi se vedno iznova čudimo pickovi podjetnosti in «O»-jevi potrpežljivosti. Neko jutro stopim z Nežko v kuhinjo. Pes leži mirno pri peči, Picek-pacek pa stoji junaško na mizi in kljuva z največjim tekom v surovo maslo. Ko naju zagleda, takoj preneha, a preden skoči z mize, si še — švrk, švrk! — hitro obriše kljunček v odprto kuharsko knjigo. Nežka je godrnjaje odrezala načeto maslo in ga vrgla psu — a v tem trenutku je bil picek na njem in mu izkljuval maslo iz gobčka. To je že višek kurje drznosti, ne?

Čas je minil in iz Picka-packa se je razvila čedna jarčica. A dasi se je začela zavedati svojih novih kurjih dolžnosti, vendar nikakor ni pozabila starih navad in je slej ko prej prihajala v kuhinjo. Svoja jajčka tudi ni nikdar legla v običajna gnezda, ampak vselej na kuhinjsko mizo. To svojo navado je šele opustila, ko je začela kokati. A tudi sedaj se je izkazala kot biser kurjega pokolenja in bi bila rajši od gladu poginila kakor pa pustila, da se ji jajčka shladijo. In ko so slednjič sladke male kepice pričivkale na dan, ni bilo na vsem dvorišču boljše mamice od naše kokice, ki je začela svojo kariero kot sirotek Picek-pacek.

Ribič Jurček

Jurček k reki je prišel, da bi ribico ujel, picek pes — njegov konjiček mu privlekel je voziček, a zakaj bo kamen in pa kol možičku, palici dve na vozičku?

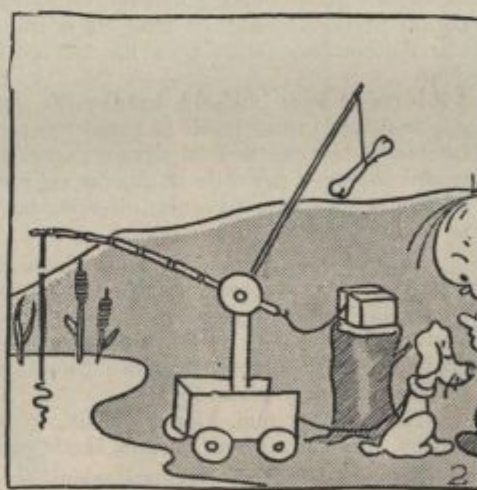
Jurček količ v voz pribije, nanj priveže palici, kamen k eni, k drugi kost, zgoraj trnek! O, modrost! Nov izum je narejen! Jurček hoče zdaj oditi, pika samega pustiti.

Pa je žalosten naš pik in zalaja: «Fant, zapik!» Jurček ga pa ne posluša, dalje gre, pes sam poskuša

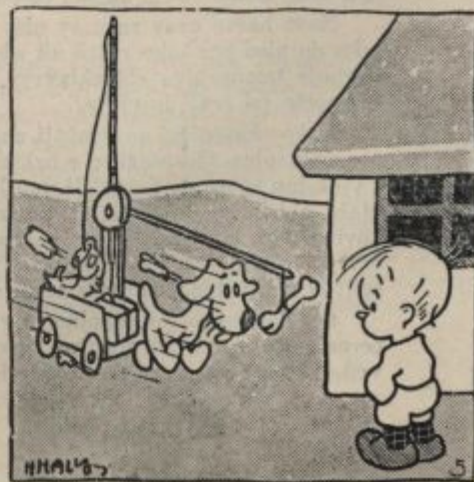
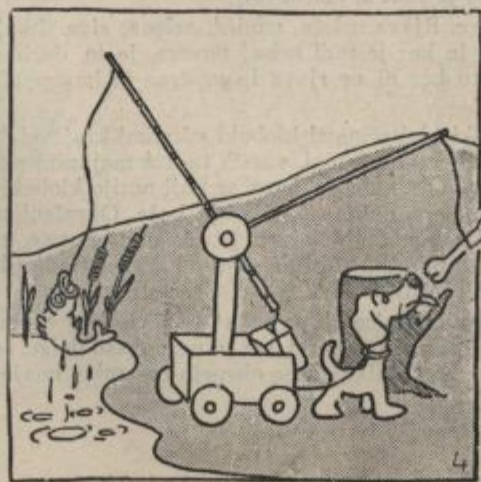
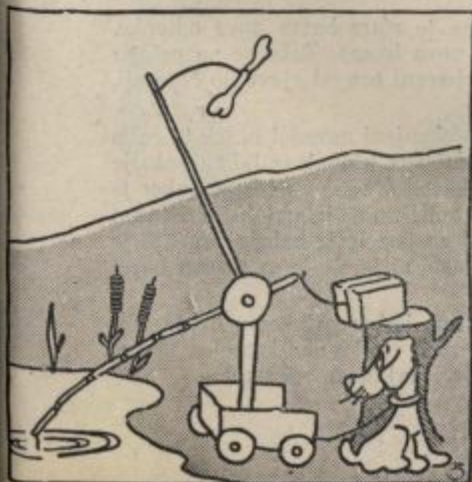

zdaj zleteti: Kamen pade, kost nad picekom obvisi, trnek sam se potopi.

Že se ribica je ujela, na voziček odletela, ko hiti pik za kostjo.

Jurček pa pred hišo čaka in pomane si roke, saj rad slastne ribe je.

Pisani šali, živahno dopolnilo vsake obleke, plapolajo že v jesenskem vetru in nas opozarjajo, da je zadnji čas, da malo pogledamo, kako in kaj je z jesensko garderobo. Ko smo me, če smo le mogle, v vročini sedle v senco ali se šle kopat, so modni saloni že pospravljali zadnje jesenske modele iz svojih delavnic. Kakor vedno, so tudi letos pripravili dosti, kaj se bo pa obneslo, bomo videle v teku sezije. Saj je vedno tako: veliko je povabljenih, malo izvoljenih.

Modni «konstrukterji» so zadnja leta prebrskali empir, bidermajer, modo cesarice Evgenije in še druge mode. V vsaki so našli nekaj, kar so lahko uporabili za nove modele, saj je zelo težko dobiti kaj čisto novega, ker je treba vedno toliko novosti.

Letos niso šli modni diktatorji po vzorce samo za desetletja nazaj, marveč kar za stoletja, in ne samo v Evropo, ampak tudi drugam. Treba je energične roke in trdega svinčnika, ki bo črtal letos tako priljubljeni organdi, ljubka nabrana krila in rokave in razne prijazne rekvizite osemnajstega in devetnajstega stoletja, so si mislili in iskali v zameno zanje vzorce v klasični obleki Grkinj in preprosti obleki Japonk. To so ekstremi letošnje mode. Pa saj se poznamo, moda je kakor dalmatinski krošnar Marko, ki se da «zglihati», zato smo lahko tudi glede teh modnih ekstremov brez skrbi, zlasti ker se oficijelno razglašajo naprej, da se ne bo treba obleči čisto po grško ali po japonsko. Da pa vse skupaj ne bo šlo kar tako mimo nas, se lahko sklepa iz modnega blaga z japonskim vzorcem, ki nekako izpodriva druge modne vzorce.

Praktična žena se sploh ne oblači po zadnji modi, zaradi česar pa še ni treba, da bi zanemarjala svojo obleko. Za praktično ženo je vsaka moda pretirana. Njena deviza je: obleči se najprej lepo in potem šele moderno. Taka obleka pa je vedno v dostojni oddaljenosti od ekstremnih modelov.

Modni plašči, jesenski in zimski, so prav dostikrat napol iz kožuhovine, napol iz blaga. Kožuhi baje niso moderni, zato pa je lahko kožuhovinasti okras na plašču tako drag kakor kožuh ali pa še bolj. Sicer so se zadnje sezone kožuhi precej pocenili, da sedaj že skoraj niso dražji kakor plašči iz dobrega volnenega blaga, tako da si ga je marsikatera žena lahko nabavila. Ako ga imate, ga kar mirno nosite vso zimo, saj vam bo v njem prav tako prijetno toplo.

Nova je letos imitacija kožuhovine, žamet iz umetne svile in volne, ki ima videz leoparda in pantra. Iz te imitacije se delajo kratki jopiči in razna bolera, ki se oblečejo čez volneno obleko. Sploh se pa napoveduje letos velika moda žameta. V trgovini se dobi navadni nizki žamet in 3 do 4 cm visoki žamet, ki ima videz lepe kožuhovine. Stkani so ti modni žameti iz prave in iz umetne svile v raznih vzorcih. Zlasti v žametu za obleke je velika izbira. Dobi se gladek, krepan, z reliefnim, tiskanim ali vtkanim vzorcem in žamet z vtkanimi kovinastimi nitmi. Tiskani in vtkanji vzorci so pikčasti, črtasti in kirirani.

Za kostume in plašče je dosti blaga. Za sportne vse polno kamgarna s plastičnimi efekti, vedno simpatični diagonalni, blago z vzorcem pepita v vseh velikostih in prav zapeljivi omspeni (homespunnes), ki so tkani precej redko iz debelih volnenih nit. Pravi omspen je zares trpežen in topel, zato je tudi njegova cena temu primerna. Za druge kostume in plašče je pa tvidu podobno blago, ki se prodaja ponajveč pod imenom buklič in frizé, posamezne tvornice pa imajo zanje še posebna imena. Skoraj vse letošnje blago ima hrapavo in grobo površino, pod katro je pa utajena prijetna mehka toplota.

Pas je zopet tam, kjer mora biti, to je, kakor pravimo, v normalni višini. Toda to pravilo je kakor vzmet — prožno. Ako ste majhni, ga brez škode pomaknete nekoliko više, kdor je na visokih nogah, pa nekoliko niže.

Z ramami je križ. Nekateri saloni jih delajo po vojaško v ostrem oglu z epoletami, drugi imajo skoraj gladke. Treba je torej pri izbiranju paziti vselej na to, kaj se komu poda.

Rokavi so ponajveč zgoraj široki. Pri dolgih rokavih je zgornji del širok, spodnji pa ozek, in zato priležen. Izjema so le široki zvončasti rokavi, ki imajo videz kimona in so torej tudi spodaj široki.

Obleke imajo prav dostikrat štirioglate vratne izreze, ki so pa poživljeni s šalom, vezanko ali plisiranjem. Krila so rajši daljša ko krajša, vendar je tudi tukaj dovoljena kar 10 cm dolga varianta. Komur se zdi, da se mu lepo poda, ima krilo lahko 30 cm od tal, če pa ne, je tudi 20 cm dovolj.

Nove barve prav za prav niso nove. Rjava, rdeča, modra, zelena, siva. Imajo pa te stare barve nove odtenke, tako da niso kar tako rjave ali rdeče, in kar je tudi nekaj novega, je to, da imajo nova imena. Tako se na primer imenuje temnorjava «blackberry», zato ker ni ne rjava in ne črna in ima poseben barvni ton od rjave do črne ali, če hočete, od črne do rjave.

Kako simpatični so letošnji angleški klobučinasti klobuki s širšimi krajevci, ki so obrnjeni navzdol in imajo gubo po sredi tulca. Okrašeni so z ozkimi svilenimi trakovi, včasih tudi z majhnim peresom. Tak klobuk se lahko pokrije k vsakemu sportnemu angleškemu kostumu ali plašču. Dosti se tudi nosijo klobuki in bareti iz enakega blaga, kakor je plašč, obleka ali telovnik, ali pa iz džerseja, deftina ali jelenje kože. Okrašeni so s petljicami, iglami in različnimi kovinastimi, lesenimi ali pa koščeni zaponkami. Najnovejši okras za barete, zlasti za barete iz belega žameta, je opičja kožuhovina. Prav dostikrat pa so bareti prešiti na stroj od desne strani z barvastio nitjo. Če je na primer baret sešit iz delov, tedaj so posamezni deli prešiti ob šivu še od desne strani.

Čez dan se nosijo popolnoma gladke rokavice ali pa rokavice z visokim zapestnikom, kakor pač komu ugaja. Večerne rokavice so pa občutna vrzel v proračunu, zato ker so neznansko dolge, saj segajo visoko nad komolec. Druge vrste večerne rokavice pa imajo visoke zapestnike. Če se obrnejo čez roko, imajo videz majhnega rokavnika.

Za hladno jesen

Plašč, primeren za potovanje, sešit iz kamelskega kosminja v naravni barvi. V pasu je prepasan s širokim usnjenim pasom.

Preprost kostum, sešit iz kariranega volnenega blaga. K takemu kostumu se lepo poda svetla bluza in pisan šal.

Eleganten kostum, sešit iz modnega volnenega blaga. Tenko volneno blago ni primerno blago za tak kostum. Krilo, ki je zoončasto, ima spredaj všito globoko položeno gubo. Kratki jopič ni spredaj prekrižan, pač pa se zapenja tako kakor smoking z dvema gumboma. Komplet, sestavljen iz kazaka, krila in tri četrti dolgega plašča. Kazak in podloga pri plašču sta iz karirane svile ali pa iz lahke volne, krilo in plašč pa iz modnega bukveja.

Komplet, sešit iz modnega diagonalna. Tri četrti dolgi plašč, ki je brez reverjev in se zapenja visoko k vratu, je okrašen na rami z našitkom iz kratkodlake kožuhovine.

Preproste
obleke

Ljubka obleka za vsak dan, kombinirana iz svetlega in temnega blaga. Lahko pa tudi kombinirate svetlo svilo in temno volneno blago ali pa žamet.

Obleka za urad, sešita iz lahkega diagonala in okrašena s kopicinastimi zaponkami. Tri četrti dolgi rokavi imajo visoke zapestnike iz enakega blaga, kakor je obleka. Če si pa tako sešijete obleko iz gladkega blaga, bo prav prijazna, če naredite ovratnik in zapestnike iz drugačnega blaga.

za vsak dan
in pisarno

Obleka, sešita iz volnenege ripsa in okrašena s svetlim plastronom in zapestniki.

Za koncerte,
gledališče
in ples

Večerna obleka iz temnega svilenega žameta. Bogati volani, ki nadomeščajo rokave, so iz šifona ali pa iz svilenega tila v isti barvi, kakor je žamet. Globoki vratni izrez na hrbtu je pridržan z ogrlico iz modne kovine.

Koncertna obleka, sešita iz težke svile ali pa iz svilenega žameta. Pas je iz lakirane svile. Razen biserne zaponke ob vratnem izrezu je pas edini okras te preproste, elegantne obleke.

Plesna obleka iz svetle gladke svile. Prepasana je s širokim svilenim pasom, ki je spredaj spet z biserno zaponko.

Za male gospodične

Oblekica v videzu plašča, sešita iz gladkega volnenega blaga. Spredaj na krilu sta dve globoki gubi, sicer pa je krilce gladko in le nekoliko zvončasto. Pražnji dekliški komplet. Plašč se zapenja visoko k vratu. Ker je popolnoma preprost, je poživljen z vezanko pri vratu.

Pražnji komplet za večjo šolarico, sešit iz sivnega volnenega blaga. Lahko pa je taka oblekica sešita tudi iz gladkega blaga, plašček pa iz kariraneega.

Preprosta obleka za v šolo, sešita iz temnozelenega ripsa ali pa iz vzorčastega toida. Pas je usnjen.

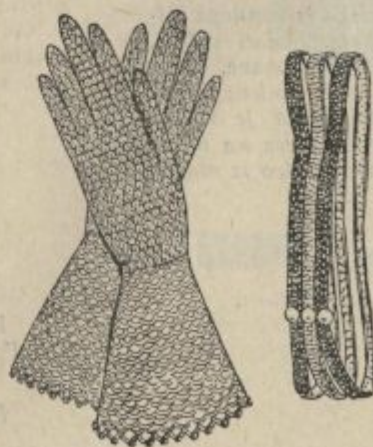
Modni paletu, sešit iz vzorčastega volnenega blaga. Tak paletu se lahko obleče čez vsako obleko.

Dekliški komplet v videzu kostuma. Oblekica, ki je okrašena z belim ovratom, je sešita popolnoma preprosto, jopič pa je okrašen z ozkimi gubicami.

Fes, pas in rokavice

Kakor smo delali do sedaj kvačkane barete, tako si lahko skvačkamo tudi modni fes iz volne ali pa iz debele svile. Tak fes napravimo tako, da skvačkamo najprej dno (ki je lahko nekoliko podolgovato ali pa okroglo), nakar naredimo posebej še obod, ki je visok 10 do 12 cm, na katerega prikvačkamo ali prišijemo dno. Za kvačkanje takega fesa lahko uporabimo kakršenkoli vzorec, gost ali redek, iz velikih ali malih stebričkov. Lepo je, če si naredite k takemu fesu še kratek kep iz enake volne. Za kep si pripravite kroj, da boste po njem lahko kvačkali. Ni potreba, da bi bil kep gosto kvačkan kakor fes. Na sliki vidite, da so samo spodnje vrste goste, medtem ko je zgornji del narejen v redkem vzorcu. Kep se lahko zapenja na obeh ramah ali pa samo na eni.

Na platneno obleko ali sploh na obleko iz enobarvnega blaga se prav lepo poda pisan pas, katerega lahko sami skvačkate iz raznobarne volne. Na sliki

vidite tak pas, ki se zapenja z gumbi ali pa s sponkami. Sestavljen je iz treh skvačkanih delov, ki so samo spredaj v širini 10 do 20 cm sešiti. Vsak del je napravljen iz treh vrst malih stebričkov.

Rokavico začnemo kvačkati v zapestju. Naredimo 15 cm do 18 cm dolgo verižico, ki jo sklenemo, nato pa delamo do višine 7 cm male stebričke. Potem pustimo odprtino za palec (4 cm), kvačkamo še naprej do višine 12 cm, nakar položimo rokavico tako, da je odprtina za palec na levi strani. Nato pustimo odprtino za kazalec, naredimo zračne petlje med kazalcem in sredincem in skvačkamo kazalec. Proti vrhu snemamo tako, da ima prst lepo obliko. Ravno tako napravimo ostale prste. Seveda ne smemo pozabiti na palec. Nazadnje naredimo še zapestnike. Če hočete imeti prav lepe zapestnike, tedaj si napravite zanje kroj. Zapestnike lahko skvačkate posebej in prišijete na rokavice ali pa jih nasnujete kar na rokavice. Ker se zapestniki skrobijo, da obdrže obliko, jih skvačkajte v redkem vzorcu, kakor kaže slika. Pazite, da boste pri levi rokavici pustili odprtino za palec na desni strani.

Sodobni

senčniki

Za pozne jesenske večere boste potrebovali senčnike. Na sliki vidite štiri moderna lesena stojala s senčniki v raznih modnih oblikah, narejenimi iz rožastega japonskega papirja. Na sliki zgoraj pa vidite visečo svetiljko s senčnikom v obliki košarice tudi iz japonskega papirja, poslikanega s cvetnimi vzorci. Tak senčnik se lahko naredi doma ali se pa kupi v trgovini.

Sportna obleka za dvanaajstletno šolarico. Bluza je iz belega platna, okrašena z barvnimi našitki, ali pa iz volnene pletenine.

Kostum, sešit iz temnomodrega volnenega blaga. Krilo je lahko nagubano ali pa gladko in ima le spredaj globoko gubo.

Okrasite svoj dom

Oblači se stanu primerno, jej manj, kakor je stanu primerno, stanuj pa preko svojih razmer, pravi Ellen Keller. Stanovanjske najemnine so pa navadno tako visoke, da plačujemo za stanovanje preko svojih razmer, in vendar ne stanujemo stanu primerno. Z mnogo truda in z neizčrpno dobro voljo izkušajo gospodinje urediti manj primerno stanovanje v kolikor se le da prijeten dom. S cvetjem, s pisano preprogo, z različnimi blazinami in pregrinjali se prežene iz marsikaterega kota mračna puščoba. Divan na sliki, poln vsakovrstnih blazin, vam kaže izumljivost pridnih rok. Prav efektne so pravokotne kvačkane blazine, okrašene na vogalih z velikimi čopi iz enobarvne volne. To je najbolj praktična in zato najbolj priljubljena oblika za okrasne blazine. Nič manj dekorativna ni podolgovata blazina, pa najsi bo že kvačkana ali pa izšita na juti z volno, svilo ali prejico. Preproste so blazine, izvezene z barvasto prejico na belem ali svetlobarvnem grobem platnu. Marsikateri naročnici bo blazina v obliki kocke, sešita iz raznobarnih svile, platna ali sukna, popolnoma nova. Na zadnji kolonialni razstavi v Parizu so prodajali kolonisti, menda Arabci, take kockaste blazine iz rdečega ali rumenega usnja, okrašene z vlačeniimi ali vžganimi vzorci. Ker so bile nagačene z žimo in so bile v njih vzmeti kakor v foteljih, so jih ljudje kupovali namesto stolčkov za k toaletni mizici. Nekemu gospodu, ki se je bal, da bo moral vso vožnjo stati in si je zato kupil tak eksotičen stolček, bi ga kmalu na meji zacarinili.

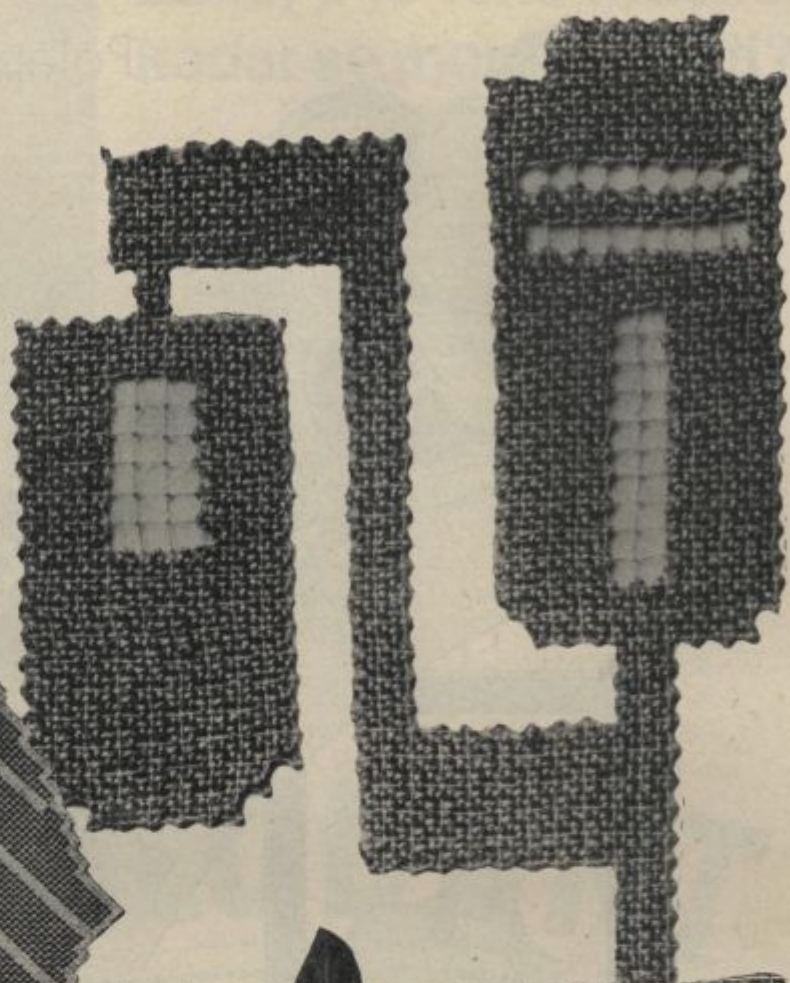
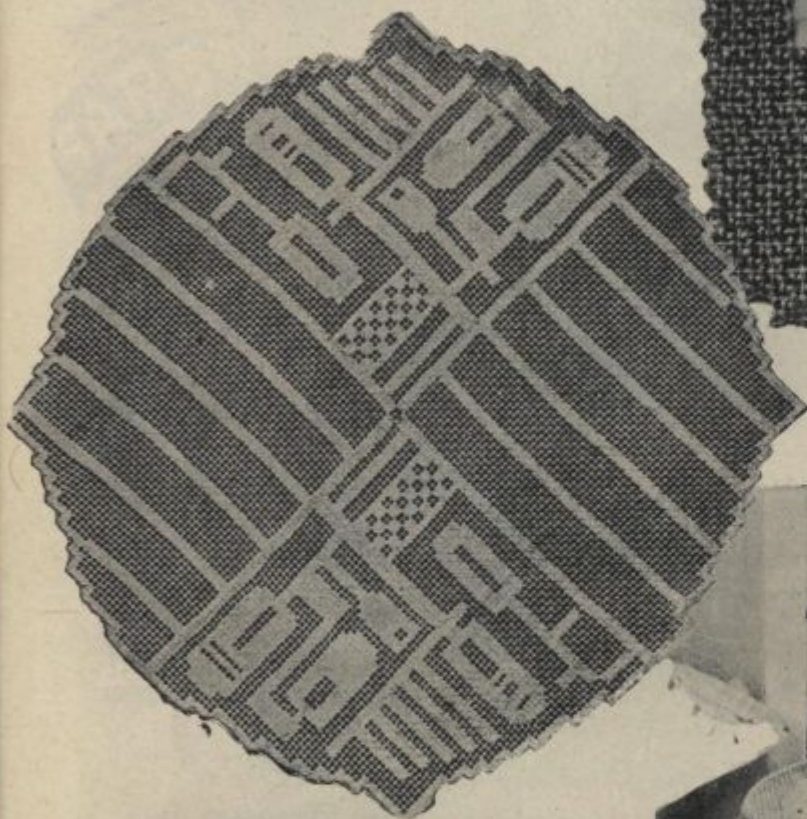
Vsak začetek je težak

Podarite svojemu otroku tubo zobne paste Chlorodont in ščetko za zobe Chlorodont. Pokažite mu nato kako se zobje pravilno čistijo, kako jih treba s ščetko drgniti vodoravno in navpično, odzunej in odznotraj. Tako ga učite, čim bo znal ščetko samostojno uporabljati. Samo oni dobijo dobro zobovje, ki ima zdrave mlečne zobe. Tuba Din. 8.-, velika tuba Din. 13.-

Za otroke - samo Chlorodont!

Mrežani prti

V modnih listih in v izložbah s pohištvom vidimo zelo veliko mrežanih prtov, ki so zelo elegantni. Miza, pogrnjena z lepim mrežanim prtom in okrašena s šopkom cvetja ali majhnim fikusom, bo prijetno opozorila nase pozorno oko naše prijateljice. Mrežanje samo na sebi ni težko, sicer se pa dobe vse vrste mrež že izdelane, in to ročne in strojne. Na roko delana mreža se dobi po naročilu na Drž. osr. zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani. Vzorec se izšije z različnimi vbodi, največkrat z redkim in gostim platnenim vvhodom (tako kakor se krpajo nogavice).

Mrežica je lahko iz belega platnenega sukanca ali kvačkanca, vzorec pa izšit z belim platnenim sukancem ali debelo bombaževo nitjo, ali pa je mrežica narejena iz barvastega kvačkanca, vzorec pa izšit z volno ali svilo. Na sliki vidite mizo, pregrnjeno z mrežanim prtom, ki ima okrog in okrog 50 cm dolge rese, nad njim pa povečani del vzorca, na katerem se vidi, kako je izšit. Na levi strani je prav lep vzorec za mrežan prt.

Polepšajte obleko

Garnitura, ovratnik in zapestniki, izšita v tehniki rišelje na svetel batist, krepdešin ali pa na tenko belo platno. Taka garnitura se lepo poda na lahko volneno obleko, pa tudi na svilen obleko, biti mora seveda izšita s tenko prejico ali svilo na prav tenkem batistu. Na črno obleko se lepo poda taka garnitura, izšita z zeleno ali rožasto svilo, na zeleno obleko pa izšita z modro svilo.

Zakaj ji je tako mučno, kadar se mora smežati?

Ker ni o pravem času mislila na nego svojih zob! Ker ni vedela, da samo to, če si „čisti zobe“, še ne nudi zadostnega varstva proti zobnemu kamnu! Zobni kamen, nevarni sovražnik tudi najbolj zdravih zob, jim groži – a ne le to, lahko je včasih tudi vzrok, da jih izgubite. Negujte torej zobe s Sargovim Kalodontom!

Pri nas vsebuje samo Sargov Kalodont sulforicinov oleat po Dru. Bräunlichu, ki tako uspešno deluje proti zobnemu kamnu. On odpravi polagoma zobni kamen in ne pusti, da bi se napravil drug.

Veselite se nad čistimi, zdravimi zobmi si ohranite, ako uporabljate za čiščenje

Pravilna zobna nega je tale:
po 2x na leto k zobnemu zdravniku
na pregled,
po 2x na dan Sargov Kalodont

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

PRIDNA ROKA

(Nadaljevanje.)

TIHO VEZE

Konci, ki jih uporabljamo pri vezenju, so lahko iz svile, volne, platna (lanu), bombaža ali iz drugih rastlinskih vlaken.

V glavnem razlikujemo niti po tem, kako so sukane. Imamo nesukane in sukane niti. Sukane se pa zopet dele v manj ali bolj sukane.

Bombažni konci (payola), volna, platneni sukanec in svila so enostavno sukani. To se pravi: eno ali več predenih vlaken je zasukanih skupaj in v isto smer.

Preje (garni) so vedno sukane iz več vlaken, ki so bili že poprej sami sesukani iz več predenih vlaken, in to v nasprotno smer končnega zasukanja v prejo.

Deljivi konci so čisto lahko sesukani iz šestih ali več niti, ki so bile tudi poprej same sesukane iz dveh predenih vlaken.

Ali je konec sukan od leve proti desni ali narobe, razlikujemo takole. Misliti si moramo, da je nit pritrjena navpično na žebelj ali pa da leži vodoravno na mizi in je pritrjena na levem koncu. To moramo vedeti zaradi tega, ker konce same razlikujemo prav po sesukanju.

Tako uporabljamo za vezenje tele vrste koncev:

Prejico za pletenje in kvačkanje, ki je sukana z desne na levo, potem navadno *prejico za vezenje*, ki je sukana z leve na desno, dalje *razne sukance*, ki so enako zasukani. Poznamo tudi *bombažno in platneno prejo*, ki je prav lahko zasukana in jo uporabljamo za krpanje nogavic itd. *Deljiva volna* je iz več vlaken lahko sesukana, vendar trdnejša od preje. *Biserna prejica* je iz dveh dobro sukanih koncev sesukana nit. Volna je pa po navadi iz 2 do 4 niti lahko sesukan konec.

Svilo delimo v umetno, v polsvilo in v čisto svilo. V trgovini jo imenujejo na primer *Filosell*, *Janina* (deljiva konca), *svila za šivanje* (polsvilena vlakna, sesukana z desne proti levi). *Kordonnet* in *Macramé* so vlakna iz čiste svile, sukana z desne proti levi. *Filoflos* je tudi čisto svilena nit, ki pa je deljiva. Nazadnje imamo še *špansko svilo*, ki je tudi deljiva in jako rahla.

Umetna svila ima lepši lesk, vendar je mnogo manj odporna.

Za pralne vezenine je bolje, če vzamete rajši prejico kakor svilo, ker postanejo prejice zaradi pranja in likanja lepše in mehkejše, svila se pa rada pokvari. Platnene prejice pa ne uporabljajte barvaste, ampak samo belo in nebeljeno. Lanena vlakna ne vpijajo barve, zato jo včasih že med delom samim izgube, ker se odluči.

Za pisane vezenine je najprikladnejša debelejša volna. Tanjša največkrat ni dovolj odporna, da bi se ne trgala, ko jo vlečete skozi gosto tkanino. Z volno ne smete zagotovati med delom, ker lahko drugače zverži vezenino.

hripavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele

V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.

Deljivi konci, ki so rahlo sesukani (na primer španska svila), so jako prikladni za naglo in lepo prekrivanje večjih ploskev. Rahla nit se lepo uleže po površini in se ploščato razširi. Poleg tega pa je še lepo gladka in svetla. Take površine sicer niso trdne, vendar imajo tisti svileni lesk, ki izraža vse svetlobne odtenke in sence. Pri delu s takimi konci morate paziti, da vlečete nit vedno kvišku. Če se drgne ob blago, izgubi svoj lesk in postane hrapava. Kadar boste delali ploščnati vbod, vzemite vedno rahlo sukane deljive konce.

Močno sukani konci (Kordonnet) so najmočnejši. Zato za vezenje ne boste nikdar jemali dvojne niti. Med delom je dobro, če ga zdaj pa zdaj nekoliko med prsti zasukate ali razsukate, ker se včasih zaradi trenja z blagom zategne ali pa zrahlja.

Tudi svila Filoflos je trdna. Sestavljena je iz dveh sukanih koncev. Zato obe niti lahko razdelimo in vzemo z vsako posebej. Kadar delate s svilenim koncem, ki je sesukan iz več kakor treh niti, lahko eno izmed teh niti odstranite, če vam je konec predebel. Seveda to le iz koncev, ki niso pretrdno sukani. Na ta način razrahljani konec lepo prekrije vezene ploskve. Vlakno, ki ste ga pa potegnili iz konca, ni več uporabno.

Pri tej priliki bi povedala še nekaj, kar je jako važno za vsako veziljo. Čim hitreje potegnete konec skozi blago, tem lepša bo vezena, ker ostanejo niti lepo gladke. Če pa vlečete nit počasi skozi tkanino, se vlakna zmečkajo, zrahljajo in izgube lepi lesk. To je migljaj iz prakse!

(Dalje prihodnjič.)

Pokažite knjigo „Za pridne roke“, ki jo danes prilagamo, svojim znankam in prijateljicam. Vsaka si bo knjigo rada naročila. Saj ima toliko lepih in praktičnih vzorcev. Knjiga stane za nenaročnice Din 30.—.

Godovi

Pri nas je vobče v navadi, da praznujemo god bolj od rojstnega dne. Tedaj se zbero na predvečer pod oknom godovnjaka prijatelji in znanci pa mu zapojejo tri pesmi. Če tega ni, narede, zlasti radi na kmetih, «ofrehts». Takrat je vedno dosti smeha in prisrčnih voščil. Prav je, da te ljudi postrežete, pa če tudi samo z malenkostjo.

Na predvečer godu prinesemo godovnjaku primerno darilo. Izbira tega ni tako lahka, kakor bi človek mislil. Kaj bomo poklonili slavljenču ali slavljenki, je odvisno predvsem od razmerja med nama.

Pri sorodnikih izbira darila ni tako težka. Z njimi živimo v tesnejšem stiku. Zato poznamo kolikor toliko njih želje in potrebe.

Nedorasli otroci staršem ne bodo darovali dragih stvari. Ljubezen jim morajo izkazati z marljivostjo, lepim vedenjem in spoštovanjem. Zato je n.pr. od hčerke lepa vezena najprimernejše vezilo. Tudi lepa slika je okusno darilo. Seveda je treba za to že nekaj nadarjenosti.

Dandanašnji, ko so časi tako težki, bomo izbrali vedno praktične darove. Izogibali se bomo brezsmiselnih vezil, tudi če bi utegnili z njimi godovnjaka razveseliti. Na praktičnost darila moramo gledati prav posebno pri moških.

Kadar mož izbira darilo za svojo ženo, naj misli samo nanjo in ne nase ali celo na gospodinjstvo. Da ne bo storil kakor tisti, ki ga gotovo že poznate. Kupil je svoji ženi za god zavoj blaga, da mu je naredila srajce... Četudi žena na kakršenkoli način izrazi željo po kakšnem praktičnem gospodinjskem predmetu, ji naj mož kljub temu kupi nekaj, kar bo čisto zanjo. Šopek najljubših cvetk, cvetka v lončku, zadnje delo najljubšega pisatelja, ta ali oni okrask, obleka itd. Zlasti pa naj ne pozabi na knjige založbe «Evalit» in gospodinjske knjige. Vse to ob godu razveseli človekovo srce. Pozornost, ki je nismo pričakovali. Tedaj smo namreč posebno kritične in občutljive.

Prijateljici ali prijatelju poklonimo kaj, kar ga potem pri našem godu zaradi cene ne bo spravljalo v zadrego. Vobče moramo pri izbiranju darov gledati bolj na godovnjaka in njegove razmere kakor pa na nas same.

Nikdar ne darujmo predmeta, ki je bil že kdaj v rabi. Prav tako ne stvari, ki ni uporabna. Netaktno je, če poklonimo za god predmet, ki smo ga v stanovanju godovnjaka kdaj (morda zaradi njegovih slabih razmer) pogrešali. Pa tudi takih reči ne smemo poklonjati, ki so jih bili poprej kdaj že sami prejeli v dar.

Darilo pošljemo lahko že prej ali ga pa sami nesemo godovnjaku. Obiskati ga itak moramo, da mu čestitamo. Našega darila ne smemo sami nikdar hvalliti. Nasprotno pa moramo za naš god tudi najskromnejše darilce sprejeti. Kakor bi bilo tisoče vredno. Soodobi se, da darilo vpričo darovalca odvijemo. S tem mu pokažemo, kako nas je razveselilo.

Prihodnjič pa nekaj besedi o krstni slavi, ki je pri pravoslavnih vedno velik družinski praznik. Ker pri nas število pravoslavnih narašča, moramo čimprej spoznati njih običaje.

NOVI POKLICI

(Nadaljevanje.)

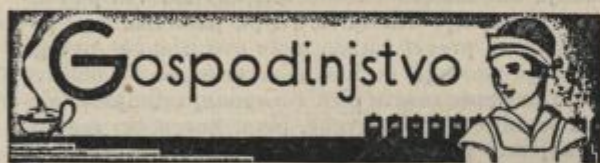
2. Kuharica za dietno hrano. To je moderen poklic, ki ima pred seboj najlepšo bodočnost in ki bo od leta do leta važnejši. Ne samo da se lahko taka kuharica osamosvoji in kuha dietno hrano za okrevaljoče, za bolne itd., ona lahko dobi tudi dobro službo v kakšnem sanatoriju, v bolnici in celo v modernih hotelih. Tujskoprometna industrija stremi vedno bolj za tem, da goste čim najboljše postreže. Zato nastavljajo in iščejo hoteli različne strokovnjakinje specialiste, ki bi nudile več kakor na primer konkurenčno hotelsko podjetje. Zlasti zdravilišča potrebujejo dobrih dietnih kuharic. Seveda je potrebna tukaj tudi primerna izobrazba. Pri nas je malo takih strokovnjakinj, zato so prepuščene one, ki jih to zanima, bolj samim sebi. Vsekakor je dobro, da izvrše samaritanske tečaje, kjer bodo dobile osnovne pojme o ustroju telesa in njegovih potrebah. Potem pa morajo marljivo posegati po strokovni literaturi, ki pa je žal tudi nimamo dosti v slovenščini. Zato je nujno potrebno znanje kakšnega tujega jezika. Za ta poklic mora imeti Vaša hčerka veselje, mnogo vztrajnosti in še več zanimanja, sicer jo lahko vsaka druga prehití.

3. Učiteljica družabnih zabav je tudi poklic, ki je popolnoma nov in se je drugod že dobro

obnesel. To mora biti dekle, ki do podrobnosti pozna pravila vedenja in družabnosti. Neprestano mora iskati različne družabne igre in jih prilagajati družbi, katero naj zabava, organizirati mora zabavne večere in biti v svojem programu kolikor mogoče izvirna. Nobene reči ne sme ponavljati. Znati mora šah, karte in druge igre, poznati mora tudi različne sporte. Take «dame» lahko dobe službo v raznih zabaviščih, v letoviških hotelih, pa tudi privatno pri imovitejših družinah. Čim več zna, tem bolje. Tuji jeziki ji dobro služijo, poznati mora najnovejše plesne, dobro je, če poje in igra klavir ali kakšen drug instrument. Virov za družabne prireditve ji ne bo zmanjkalo, če bo pridno brskala po revijah in literaturi. Seveda mora biti za to vesel značaj, da lahko družbo zabava.

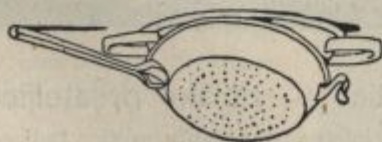
4. Strokovnjakinja za telesno nego je v zvezi z letovišči in zdravilišči tudi lep poklic. Dandanes je tekmovalje v telesni vzgoji in lepoti strasten sport bogatejših žena. Dobre strokovnjakinje na tem polju so še vedno iskane. Za to je potrebna izobrazba v friziranju, manikiranju, masiranju itd. Veliko nade na dobro službo ima ona, ki združuje sposobnosti «družabne dame» s temi. Za masiranje in telesno nego je potrebna fina roka in razmeroma močno telo. Če pozna poleg tega še tenis, ping-pong, plavanje, veslanje in drugo, je seveda še boljše. Tujski promet in hotelska industrija sedaj nista več navezana na sezono, zakaj tudi zimski sport privabi v letovišča mnogo tujcev, ki se hočejo zvečer v hotelu dobro zabavati. Dame pa seveda prav pozimi potrebujejo največ telesne nege.

(Dalje prihodnjič.)

Praktični nasveti za gospodinje

Aluminijasta in pločevinasta posoda bo kakor nova, če jo prekuhamo v teple raztopini: Na 10 litrov vode razrežemo 10 glavíc čebule, 150 gramov kuhinjske soli in 2 žlički nastrganega pralnega mila. Potem moramo posodo dobro oprati z magnezijo.

Da ne bodo ostali na porcelanasti posodi, na kavnih in čajnih ročkah itd. grdi madeži, jih moramo po umivanju zaviti v čisto cunjó in postaviti v mrzlo vodo,

kjer je raztopljená pralna soda, potem pa jih še prekuhamo.

Omara za vse

Na letošnji razstavi, ki jo je priredila Zveza gospodinj, je bila razstavljená omara, v katero naj bi spravljala gospodinja najrazličnejše orodje in priprave, ki jih mora imeti vedno pri roki. Ker si ne more vsaka gospodinja nabaviti take omare ali pa je nima kam postaviti, prinašamo sliko manjše omare brez vrat, ki se postavi v kot in zagrne z zaveso.

J. J.:

Vrtna dela meseca oktobra

Prve dni meseca oktobra sejemo v ugodnih legah in ob ugodnem vremenu še lahko motovilec za pomladno uporabo. Setev moramo takoj dobro poškopiti, nato pa pokriti s starimi vrečami, rogoznicami (štorami), listnatimi mladikami, listjem, praprotjo ali s čimerkoli. Takoj ko setev ozeleni, jo razkrijemo, in sicer najbolje ob deževnem ali vsaj mračnem vremenu.

Presajamo še zimsko solato, v ugodnih legah in ob ugodnem vremenu pa tudi še kapusnice (zelje, ohrovt, karfiol) za pomladno gojitev.

Tudi poznim paradižnikom porežemo prve dni oktobra vse poganjke s cvetjem in drobnimi sadeži, ki očitno ne bodo več dozoreli. Ko nastopi deževje ali pa mraz, oberemo dorasle, a še ne dozorele sadeže in jih denemo na zmerno toplo mesto, kjer nam prav lepo dozori.

Kadar ožge slana fižol, ga takoj vsega z nezrelim stročjem vred oberemo, kajti tedaj je pri fižolu konec rasti in bi stročje začelo gniti.

Od slane ožgane regine in dali je izkopljeemo iz zemlje, jim odrežemo stebila 20 do 30 cm visoko nad zemljo in jih položimo na solnčnem prostoru tako, da so nagnjeni pri gomoljih ostali štori (ostanki stebel) navzdol. To pa zato, da se iz njih lahko izcedi vlaga. Čim bolj se gomolji s štori vred osuše, tem bolje prezimijo. Shranimo jih v prostoru, kjer tudi ob najhujšem mrazu ne zmrzuje. Enako ravnamo z gomolji kan in s čebulicami gladiol.

Zdaj je tudi zadnji čas za nabiranje cvetličnih semen. Semena posušimo potem na zmerno toplem prostoru, čez zimo pa jih shranimo v vrečicah iz blaga, v žepih zavržene obleke itd. V vsako vrečico mora biti vložen ali pa nanjo prišit ali privezan listek z

imenom cvetlice in drugimi pojasnili. Če ne potrebujemo vseh semen sami, jih ponudimo znancem, sosedom in šolam, ki nam bodo gotovo hvaležni in nas opozorili o priliki tudi sami na te ali one lepe cvetice.

Cvetice, ki jih nameravamo prezimiti, moramo presaditi takoj prve dni meseca (ako tega še nismo storili) v lonce ali druge posode. Vsaka posoda mora imeti spodaj za odtok vode luknjico, na katero položimo pred presajanjem nekaj črepinj ali primerno debelih kamenčkov. Novo glinasto (žgano) posodo moramo, preden jo rabimo, namakati vsaj 24 ur v vodi.

Z odcvetelega lepotelega in obranega sadnega grmičja otrebimo suhe in nalomljene veje in vejice ter grmičje, kolikor se nam zdi potrebno, razredčimo. Pri tem odstranimo predvsem starikavi les. Premočno rastoče vrhe in veje, tako imenovane vodne poganjke, pa pristrižemo za eno tretjino do dveh tretjin. Enako ravnamo z lepotnim in sadnim drevjem.

Kadar listje porumeni ali odpade, presajamo sadno in lepотно grmovje in drevje. Mesec oktober je najboljši čas za presajanje. Vsaki presajeni rastlini takoj dobro zalijemo.

Visoke vrtnice odvežemo proti koncu meseca od kolov in jih nagnemo nalahko proti zemlji, in sicer v smeri, v kateri jih bomo pozneje položili in vzimili.

Odpadlo sadje pobiramo vsak dan sproti. Ako ga ne moremo porabiti drugače, ga pokrmimo prasičem, lahko ga pa tudi posušimo, namočimo za žganje, sprešamo za sadjevec itd. Z okrog ležečimi odpadki sadja, ki so večinoma črvivi in nagniti, se širi sadju škodljivi mrčes, ki ga je posebno v ljubljanski okolici na pretege, in pa gniloba.

Zadnje dni meseca oktobra pripravimo vse potrebno za vzimovanje zelenjave. Ni pa pametno, če s pospravljanjem preveč hitimo in se ustrašimo že prvega jesenskega deževja in hladnega vremena. Zelenjava zdaj še najlepše rase in zori. Prezgodaj vzimljena zelenjava segnije, korenje (repa, pesa, korenček, redkev, peteršilj itd.) pa močno ovene ali pa tudi segnije. Začetniki v vrtnarstvu naj bi se ravnali po izkušenih sosedi.

Lepotnemu in sadnemu drevju in grmovju pognojimo z gnojnico ali pa s svežim ali starim hlevskim gnojem. Vrtnim jagodam in belušem pa smemo gnojiti samo s starim hlevskim gnojem ali pa s kompostom, ker bi bili sicer prihodnje leto sadeži grenki.

Debla in debelejšje veje sadnega drevja namažimo ob lepem vremenu z apnenim beležem, ki pa posebno pri drevju z nežno skorjo ne sme biti premočan, ker se sicer drevo lahko posuši. Krošnje drevces pa poškopimo, kadar odpade listje, ob lepem vremenu s 5- do 10 odstotnim arborinom. Nezdravo listje je najboljše sežgati.

Zdravje
in uspevanje
svojega otroka boste najbolj pospeševali, če ga hranite z odličnim redilnim sredstvom

Zamako

Prirajena iz naravnega gorskega ovsu in slada, najidealnejše redilno sredstvo za dojenčke, zlasti namesto materinega mleka. Nizka cena, odličan okus in preprosta priprava stavijo Zamako daleč nad podobne proizvode. — Zahtevajte brezplačne poizkusne vzorce od glavnega zastopstva:

Hig. farm. laboratorij
PARACELUS k. d., Zagreb.

J. J.:

Cvetice — zimske prijateljice

Kdor hoče imeti v stanovanju cvetice tudi pozimi — in kdo bi si jih ne želel! — pa neče trošiti veliko denarja, naj se ogleda po čebulicah že zdaj prve dni oktobra. Najnavadnejše čebulnice so: hiacinte, narcise, tulipani, žafran ali pomladanski podlesek, zvončki in

razne lilije; dalje imamo še: vetrnice (anemone), zlatice (ranunkule) in druge.

Od vseh teh cvetic se dobi dandanes prav mnogo, po 100, 200 in več vrst. Vendar pa je, kakor smo bili že omenili, dandanes naročanje majhnih količin iz inozemstva skoraj nemogoče. K nemajhnim poštnim stroškom je treba namreč prišteti še carino, posebno pa odškodnino za preiskavo uvoženih čebulic glede zdravstvenega stanja (ali niso morda na njih trosi kakšne rastlinske bolezni, posebno bolezni žitaric).

Sicer jih pa tudi ni treba več naročati od drugod, ker je dobiti dandanes mnogo vrst tudi pri naših domačih trgovcih s semeni (in včasih tudi pri drugih trgovcih), tako do 50 vrst hiacint, prav toliko tulipanov, po kakih 20 vrst narcis in žafrana itd.

Kdor hoče imeti lepo razcvetele hiacinte že decembra meseca, naj si nabavi tako imenovane siljene, predkaljene ali preparirane čebule. Te stanejo le nekaj malo več, a nam poplačajo to malenkost prav bogato. Najzgodnejše vrste hiacint so: L'Innocence (bela), Garibaldi (modra), General Pelissier (temnordeča), Morena (rožne barve), Gertrude (karminasta), Marie (temnomodra), Hammer (yellow, rumena).

Čebulice sadimo navadno v cvetlične lončke. Vsadimo jih pa lahko tudi v vsako drugo posodo. Ako je lonec nov, ga moramo prej kakih 24 ur v vodi namakati. Isto velja glede drugih glinastih in žganih posod. Za sajenje vzamemo dobro vrtno zemljo s prisojne strani vrta, to pa zato, ker je takšna zemlja najbolj preperela in najbolj čista bolezenskih kali (gnilobe). Dobro je, če denemo pod čebulico in tudi okrog nje nekoliko drobnega peska (milke ali glinice), kajti to olajšuje in pospešuje rast korenin ter preprečuje gnitje čebulice. Na dno lonca položimo nekaj čepinj.

Ko čebulice vsadimo, jih dobro zalijemo, nato jih pa postavimo v temno klet (ali drug teman prostor) ali pa zakopljemo na vrtu v zemljo. Zalivati smemo potem samo toliko, da ostane zemlja vlažna. Ko bi jih preveč zalivali, bi začele čebulice gniti. V temnem prostoru ali v zemlji ostanejo čebulice tako dolgo, da poženejo za dlan visoke liste in razločno nakazano cvetno betev, kar se zgodi v 7 do 12 tednih. Iz zemlje izkopane ali iz kleti prinesene čebulice postavimo za nekaj dni na nekoliko svetlejši in toplejši prostor, da se privadijo na luč in toploto. Nato pa jih lahko postavimo v toplo sobo, kuhinjo itd. Ako nimamo temačnega prostora, jih zakrijemo pred svetlobo s papirjem, mahom ali čim drugim.

Cvetlična greda kot reklama

Najnovejše na polju reklame je slika cvetlične grede, ki kaže muho (v rondoju) in muholovko Aeroxon. Ta oboževatelj Aeroxona je trgovec Anton Rock v Vinkovcih. Ta uspeli vrtni aranžman je gotovo lepo priznanje in jasen dokaz priljubljenosti tega predmeta. To spoštovanje trgovcev in kupcev sloveča muholovka Aeroxon zaradi svoje skoraj tridesetletne preizkušnje tudi po vsej pravici zasluži.

Od bolečine
k ugodju

Za uspehe v življenju nam je treba zdravja in optimizma. Trpljenje in depresija sta oviri vsakega napredka. Aspirin tablete odpravijo bolečine in vračajo zdravje.

ASPIRIN

V L. Jugosk. d. Zagreb, Cesta 32.
Oglas je registr. pod Š br. 3407 od F. III. 1933.

Razume se, da čebulice ne smejo zmrzniti ne v kleti (ali drugod) in ne v zemlji.

Sajenje ponavljamo po štirih do šestih tednih. Tako imamo lahko vso zimo lepo cvetje.

25%

večjo kupno moč ima Vaš denar, ako kupite blago za obleke, plašče, zimske suknje in sploh manufakturo za sebe in družino pri nas. Ogromna izbira. Prijazna postrežba.

REKLAMNE CENE

Specialna trgovina

NOVAK-LJUBLJANA

Kongresni trg 15 — Nasproti nunski cerkvi

Čebulice pripravimo do cvetja tudi v posebnih steklenicah ali vazah. Te imajo v sredini vzboklino navznoter, tako da sega voda samo do čebulice, a čebulica sama ostane na suhem. Slične naprave si pripravimo lahko tudi sami.

Enako kakor narcise gojimo tudi tulipane, med katerimi je posebno lep v zadnjem času tudi močno razširjeni kraljevi tulipan.

Tulipani so prav posebno primerni tudi za gojitev na vrtu. V tem primeru jih posadimo najbolje meseca oktobra, in sicer na stalno mesto, 7 do 10 cm globoko. Kadar odleže spomladi sneg, začno kliti iz zemlje. Prav lepo se podajo tulipani na vrtu v skupinah (ob stezi, v krogu itd.). Nekateri rani tulipani so: Proserpine (rožne barve), Mon Tresor (rumen), Prinz von Oesterreich (oranžnoškrlaten), Tournesoli (rdeč z rumenim robom), Murillo (bel), Leuchtfeuer (škrlatne barve), Peach Blossom (temnorožnat), Rubra maxima (svetlordeč), Teerose (žveplenorumen).

Čebulice tulipanov stanejo po velikosti in vrsti od 1 do 2 dinarja na drobno; hiacinte pa od 3 do 5 dinarjev na drobno.

Jekl Josip:

Lilija

Lilija je poleg vrtnice najzlahtnejša cvetica, v nekaterih ozirih pa vrtnico celo prekaša. Že rimski pisatelj Plinij povečuje med drugim tudi vitkost lilije, in ni dvoma, da pride ta cvetica zdaj, ko je vitka lilija — ne prvič — moderna, do veljave, kakršna ji gre in kakršno je že večkrat imela. Simbolično tolikokrat imenovana «cvetica med trnjem» prvotno ni bila vrtnica, ampak je bila to lilija. Lilije rasejo divje po navadi po gozdnih obronkih, med nizkim, najrajši bodečim grmovjem (trnjem). Kultivirana, na vrtu rastoča lilija grmovja in njegovega trnja ni prinesla s seboj. Pač pa ima vrtnica trnje tudi tedaj, če rase na vrtu. Tistim, ki niso poznali zgodovine lilije, zato ni šlo v glavo, kako bi mogla biti «cvetica med trnjem» lilija, in so prenesli to na vrtnico, kjer nahajamo cvet in trnje blizu skupaj, namreč oboje na isti rastlini.

V kako velikih čisljih je bila lilija pri Grkih, se vidi iz tega, da so posneli po njenem cvetu obliko za svoj narodni godalni instrument (lira), ki je dandanes vsemu kulturnemu svetu glasbeni znak.

Tako pri Grkih kakor pri Rimljanih je bila lilija simbol vsega lepega in veličastnega in je bila pri teh in onih posvečena najvišji boginji (Heri pri Grkih, Junoni pri Rimljanih). Tedanja kupa (kelih) ima obliko odprtega cveta lilije, prav tako tudi svetilniki.

In tako je ostalo vse do dandanašnjih časov, saj je prevzelo kult lilije tudi krščanstvo. Pridevek «cvetica med trnjem» je bil prinesen v dobi krščanstva na Marijo, ki jo vidimo upodobljeno večkrat z belo lilijo v roki kot znakom največje čistosti, nežnosti, lepote in

Če imate nečisto polt,

premasino kožo, mozolje na obrazu itd., preizkusite izdelke

„LA TOJA“.

Izdelki „La Toja“ so napravljeni po strogo znanstvenih predpisih iz najfinejših surovin ob dodatku naravnih zdravilnih soli in glena, ki ga daje slavito špansko zdravilišče na otoku „LA TOJA“.

Zahtevajte v lekarni ali drogeriji toaletno milo „LA TOJA“, kremo za raziranje „LA TOJA“, Shampoo „LA TOJA“, Lotion al limon „LA TOJA“, olje za masažo „LA TOJA“.

Ako teh izdelkov še ne dobite v svoji lekarni, pošite dopisnico na:

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

„CHEMOTECNA“,
kemični laboratorij družba z o. z.

Mestni trg št. 10 LJUBLJANA Mestni trg št. 10

Imenovana trdka izdeluje tudi priznana razkuževalna sredstva.

milobe. Na slikah Marijinega oznanjenja vidimo angela Gabrijela, kako prinaša Mariji lilijo ali pa ima v roki palico, iz katere rase bela lilija. Z belo lilijo so označeni simbolično tudi drugi svetniki, kakor sveti Jožef, sv. Alojzij itd. V katoliški cerkvi ima več predmetov obliko po cvetu lilije, tako n. pr. krstni kamen in prižnica. Ljudem, ki so umrli v nedolžnosti, so zasajali prejšnje čase na grobove bele lilije, ljudstvo pa si je pripovedovalo, da je zrasla na grobu te in one po krivem obsojene žene v dokaz njene nedolžnosti bela lilija. Na ta način je postala bela lilija cvetica umrlih in hkrati oznanjevalka smrti. Ljudje so verjeli, da bo moral tisti, ki se mu prikaže bela lilija (sanje, vizija), kmalu umreti. Kronika nekega moškega samostana poroča, da je našel njegov korar, ko je prišel k molitvam jutrnice, na svojem sedežu belo lilijo, ki se je tako prestrašil, da je kmalu nato umrl. Pozneje pa je izpovedal drug menih tistega samostana na svoji smrtni postelji, da je položil lilijo na sedež skrivoma on, in sicer zato, da bi postal naslednik umrlega.

Liliji so pripisovali tudi veliko zdravilno moč za različne bolezni, kakor proti vnetju grla in vnetju ran, proti oteklina in celo proti kačjemu piku.

Lilija ima v zemlji čebulico, ki je pri nekaterih vrstah okrogla oziroma okroglasta, pri drugih pa včasih manj, včasih bolj podolgovata. Čebulo tvorijo luske, ki so pri nekaterih vrstah tenke in jih je v čebuli mnogo, pri drugih vrstah pa so debele in mesnate in jih je zato v čebuli malo.

Lilije se razmnožujejo samo na ta način, da zrastejo poleg stare čebule mlade čebulice. Nekatero vrsto zopet odženejo po zemlji mesnate poganjke, po katerih zrastejo čebulice. Zopet druge vrste lilij pa naredo v kotih med stebлом in listi majčkene, za grah debele čebulice, iz katerih zrastejo ob ugodnih razmerah čebule. Vrtnarji pa razmnožujejo lilije na ta način, da razdelijo čebulo na posamezne luske, ki jih posadijo posamič in negujejo v rastlinjaku. Ako ima luska tudi nekoliko dna (spodnjega dela čebule, ki je stal na zemlji), nastane tam oko, iz katerega se razvije čebulica. Gojijo jih pa tudi iz semena. Ta način je sicer počasen, toda najbolj izdaten, in je edini način, ki omogoča eksperimente (križanja). (Konoc prih.)

Majhna tableta —

a presenetljiv učinek. Vendar Vam jamči hitro ozdravljenje glavobola in migrene samo pristna tableta. Ni Pyramidona brez Bayerjevega križa na zavitku in tableti.

V z. «JUGEFA» k. d., Zagreb, Gajeva 32.

Oglas je registr. pod S br. 9483 od 31. V. 1933.

Dorothea Wiek

Foto: Paramount

Vsaka ženska je srečna in zadovoljna,

če si je v svesti, da sredstva, ki jih uporablja za nego lepote, res tudi uspešno delujejo, če je prepričana, da so ti olepševalni aparati popolnoma neškodljivi, da ne delujejo samo trenutno in da ne puščajo posledic, ki se pozneje težko popravijo. Če hočete biti na vse strani varni, uporabljajte:

PORE MILK REJUVEN SKIN, mleko za znojnice, če hočete odpraviti izpuščaje, ogrce in mozolje ali če imate mastno kožo ali pa velike znojnice. V ta namen je potrebna vsakdanja masaža, in sicer zjutraj, preden se umijete, in zvečer, preden greste spat. 1 steklenica z navodilom Din 32.—

NOISETTE - CREME, olepševalna krema iz mladih lešnikov, ima različne prednosti. Ta edinstvena krema se uporablja kot nočna in hkrati tudi kot dnevna krema ter posebno ugodno deluje na lepoto. Kot podlaga pudru dá obrazu nedosežno lep izraz. 1 lonček Din 40.—

SAVON 1001, MĀLO ZA RAZVAJENO DAMO. To je posebno voljno in lepo parfimirano milo. Fenasta krema Vam leže na obraz, vrat in roke ter blagodejno vpliva na lepoto. 1 kos Din 20.—

KAKŠEN PUDER ZAHTEVA VAŠA POLT? Vse najboljše, kar je dosedaj znanega v proizvodnji pudra, je osredotočeno do popolnosti v pudrih FLORĀ PORCELAIN in FLORĀ EXTRA. O kakovosti in prednostih teh dveh pudrov govoriti bi bilo čisto odveč. Posebna: finost, zadržana neškodljivost, diskreten parfum in različne barve so njune poglobitve odlike. 1 škatlica FLORĀ PORCELAIN Din 50.—, 1 škatlica FLORĀ EXTRA Din 60.—

FLORĀ, RUŽ ZA OBRAZ, je vrhunec francoske kozmetične vede. Popolnoma neškodljiv. Prelepe in diskretne barve dajejo obrazu poseben efekt. 1 škatlica Din 14.—

LEPE PRSI — PONOS VSAKE ŽENSKE. Z masažo eliksirja EAU DE LAHORE dobe ženske prsi zopet lepe mladostne oblike. Uporaba zelo preprosta, a uspeh ugodno iznenadi. 1 steklenica Din 40.—

Dobiva se samo po boljših specialnih trgovinah.

Glavna prodaja in razpošiljanje po pošti:

NOBILIOR parfumerija, Zagreb, Ilica br. 34

Pri teti Marici in njenih putkah

(Iz razgovorov s staro strokovnjakinjo v kurjercji.)

(Nadaljevanje.)

«Orpingtonke je vzgojil po daljšem prizadevanju Anglež Cook. Dandanašnji so te kokoši že precej razširjene in priljubljene. Barve so dokaj različne, toda največ bele in rumene jajčarice. Orpingtonke znesejo po 100 do 140 jajc na leto, seveda pa sem slišala tudi o teh, da so jih znesle nekatere do 200. Te kokoši nesejo dobro tudi pozimi. Jajca so rjava. Petelini so odlični za meso. Zato jih kaj radi ljudje kapunijo. Orpingtonke imajo nizko, veliko, kockasto telo in po večini bele noge. Med njimi boš našla nekatere, ki imajo široko, druge pa grebenasto rožo.»

«Jaz sem pa vedno mislila, da so Orpingtonke ameriška vrsta kokoši.»

«Ne, ne. Ameriške kokoši so pa Plymouthke.»

«Plymouth se imenuje tudi vrsta avtomobilov.»

«Vem, to mi je povedal že moj pokojni, ki je bil v Ameriki. Tam je spoznal tudi te kokoši. Po Zedinjenih državah in po Kanadi so tako dobro vzgojene, da ni nobena redkost, če znese kokoš po 250 jajc na leto. Pri nas so seveda nekoliko slabše in znesejo kakor Orpingtonke po 120 do 140 jajc. Tudi te živali nesejo pozimi dobro in tudi rjava jajca. Meso Plymouthk je sicer rumenkasto, vendar jako okusno in kratkovlaknato. Privzgojimo si lahko dobre kapune. Petelin doseže do 4 kg, kokoš pa samo 3 do 3½. Plymouthke so dobre vodnice in so odporne proti vetru in mrazu. Njih barva je dokaj različna. Spoznaš jih zato lahko samo po srednjevisokih rumenih nogah, po pokončni, grebenasti roži in po podolgovatem, oglatem trupu.»

«Kakšne so pa naše Štajerke?»

«Štajerke so vendar naše domače kokoši. Skoraj vse moje so Štajerke, čeprav dve nista enake barve. Ako bi bile malo težje, bi bile odlična klavna žival, ker imajo lepo belo meso in belo kožo. Na žalost pa je težak petelin 2 do 3½ kg, kokoš pa 2½ do 2¾ kg. Nesejo prav pridno, po 150 do 160 jajc; tistale, ki je pravkar skočila na plot, jih je pa lani znesla 253. Štajerke se pri nas najbolj izplačajo, ker so proti vsemu odporne in čisto nič natančne. Če jo pozabiš nakrmiti, si pa sama poišče hrane, ker se hitro giblje in razmeroma dobro leti. Le kokajo bolj nerade. Vidiš, na glavi imajo vse nizko grebenasto rožo, za njo pa majhen čopek. Onole, ki je tako pridna, imenujem Čopko.»

Teta Marica je vstala in si stegla s črnega predpasnika drobtine. Vse kokoši so se zbrale okrog nje, ona pa jih je ogovarjala kakor ljudi.

«Sulmthalke in kokoši Sussex so pri nas manj znane. Pač pa vidiš tamle Wyandottko. Stric jim je rekel vedno, da so Indijanke, ker imajo res ime po nekem indijanskem plemenu. Barve so čisto različne. Pri nas poznamo največ belih Wyandottk. Pridno nesejo in še dobro meso imajo. 3½ do 4 kg težak petelin je lahko prvovrsten kapun, pa tudi kokoši so težke 2 do 3 kg. Spominjam se, da sem pred kratkim čitala o nekem tekmovalnem nesenju. Wyandottke so odnesle prvenstvo med 25 vrstami drugih kokoši. Kajti prav nič posebnega ni za te živali 250 jajc na leto. In jajca so lepo rumena, da ga takoj ločiš od drugih. Wyandottke imajo

rumene noge, ki pa niso visoke, široko rožo in nekoliko upognjen hrbet. Ležejo pa te kokoši nerade.»

(Dalje prihodnjič.)

Gospodinjski koledar za leto 1954., uredila Utva, ki je doslej izhajal dve leti v Trstu, pozneje pa ga je izdajala 11 let zaporedoma Jugoslovenska Matica, izide v svojem XIV. letniku za leto 1954. prve dni novembra v samozaložbi urednice, in sicer zopet v isti obliki kakor doslej, s pestro gospodinjsko vsebino, z mnogimi preizkušenimi recepti za kuhinjo in s toliko priljubljenim praktičnim, vsaki gospodinjki potrebnim troškovnikom. Kdor ga naroči in plača že do konca oktobra t.l., ga dobi s poštnino vred za Din 20.—. Naročila in plačila sprejema urednica Utva — Mila Prunkova, Ljubljana, Mirje 27.

Nedeljski lovec.

Žena: «Peter, ali greš na lov?»

Mož: «I, seveda.»

Žena: «Pa boš kaj prinesel?»

Mož: «No, dva ali tri zajce že, morda pa še več.»

Žena: «Potem pa pazi, da ne bodo tako smrdeli kakor zadnjič.»

V gledališču.

Grilec sedi v gledališču. Za njim dva kar naprej šepečeta. Grilcu je bilo nazadnje tega že dovolj, nervozno se obrne in reče:

— Lepo vas prosim, oprostite, ampak jaz ne morem razumeti nobene besede.

Oni zadaj pa pravi:

— Kaj vam pa mar, kaj se jaz pogovarjam s svojo ženo!»

*

«Ali veš, kam pridejo dečki, ki ne spravljajo denarja v hranilnik?» je vprašala mamica svojega nadobudnega fantka.

«V kino!» se je deček odrezal.

*

Dva gospoda sedita v gostilni. Eden izmed njiju ima psa. Ta pes pa leži drugemu gospodu pri nogah. In ta gospod se oglasi:

«Veste kaj! Pokličite psa k sebi! Že čutim bolhe na nogah.»

«Sultan,» se oglasi pasji lastnik, «pojdi sem, gospod ima bolhel!»

*

Potujoče gledališče. Konec predstave, tedaj pa odpove zastor. Na odru pa leži mrtvec. Saj se dobre drame zmeraj končajo s smrtjo. Dolgo leži, toda zastor noče pasti. Naposled mu je čakanja že dovolj. Vstane in reče:

«Človek še v grobu nima miru!»

In spusti zastor.

*

Služkinja: «Prosim pa, da hodite oprezno po parketih, ker sem jih pravkar povoščila.»

Gost: «Nič se ne bojte! Saj imam okovane čevlje!»

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjskih knjig: za vse leto Din 100.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lit 60.—.

Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinjska knjiga Din 30.—.

Deset brošurah leposlovnih knjig Din 100.—. Vezava teh knjig Din 60.—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Rija Podkrajskova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/II.

Rokopisi se ne vračajo.

Tiska Delniška tiskarna, d. d., v Ljubljani (predstavniki Miroslav Ambrožič).

Prihajamo

zopet z
novostmi

za jesen
in zimo

ter Vas prijazno vabimo, da si
ogledate krasne modne vzorce
in izberete po svojem okusu

A. E. Skabernè
Ljubljana

IMEJ VEDNO SOLNCE ... V PRALNEM KOTLU!

Naj si vremenski preroki še tako belijo glavo zaradi vremenskih muh — gospodinja si zna pomagati! Ona se zanese na Radion — na beljenje perila v pralnem kotlu! Zakaj Radion ne pere samo sam — na milijone bisernih kisikovih mehurčkov beli perilo lepo že takoj med pranjem. Naj bo solnce ali dež — perilo bo vedno brez madežev in snežnobelo v 15 minutah!

Schichtov

RADION

DELUJE V KOTLU
KAKOR SOLNCE NA TRATI